

ELŐFIZETÉS

NYELVEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VEDEKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

MÁRDETÉSEK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ngillár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, november 8.

A főispán beiktatása.

Arad, november 7.

Az ősi hagyomány, mely a főispán beiktatását különös ünnepélyességgel köti össze, a mai napon felelevenedett városunkban, még pedig a szeretet melegével. Városunk és megyénk hivatalos és nem hivatalos része kifejezést adott annak, hogy *Urbán Iván* főispán hivatalba lépésében megtalálta annak biztosítékát, mely a várost és a megyét életének minden ágazatában fejlődésre, tökéletesítésre és virágzásra segíti. A beiktatási ünnepély a város és megye bizalmának fényes jelét nyújtotta az új főispán számára, melyre a fényes állásba installált férfiú mindenkoron büszke lehet. Amily őszinte volt a két törvényhatóság óhajlásának kifejezése a jövőben követendőkre nézve, meg vagyunk győződve, hogy ép oly őszinte volt az új főispán programja is. A megye és a város székházában felemelő módon megnyilatkozott ígéret a polgárság minden rétegében a legnagyobb öröm érzetét keltették fel és banketten, a színházban, és a polgárság körében mindenütt a hangulat emelkedett és örömteli volt, annak mozgató ereje épen azon szavakban rejlett, melyet a főispán az ünnepélyes eskü közvetlen hatása alatt a város és a megye színe előtt elhangoztatott.

Méltó volt az ünnepély a városhoz és a megyéhez. Festői képet nyújtottak a magyar diszruhák, és lelkesítő volt a hangulat, melyet az ünnepi szónokok, a résztvevők lelkét megragadva, annyira fokozni tudtak.

A város és megye történetében monumentális volt e mai nap és fényes jelét adta annak, hogy a polgárság a minden jóra és üdvösre vezető iniciatívát egész erejéből támogatni, a teljes békében mutatkozó fejlődési proczesszust elősegíteni tudja és akarja.

A templomban.

A beiktatás első aktusa a minoriták templomában folyt le. Itt délelőtt 9 órakor nagy mise volt, melyet az új főispán a két törvényhatóság tagjai, a vendégek és a nagyközönség hallgatott meg. A templom minden padja, minden talpalatnyi helye megtelt s a karzatot is teljesen lefoglalta a közönség.

A misét *Csák Czirjék* dr. rendfőnök tartotta, *Pálya* Mátyás gyoroki esperes, *Szever* Ferencz dr. világi, *Nagy* József pankotai, *Szirmay* János butyini plébánosok és *Székra* Lénárd, *Tajthy* Jenő, *Szécsy Puzsitny* rendtagok segédlete mellett.

A templomnak melyben minden gyertyát meggyújtottak, rendkívül érdekes képe volt, érdekessé tette azt a sok diszmagyaros, ki ott

gyülekezett az oltár felé eső részen. A drága rémes bársony menték, színes selyem atillák, a sok arany a szemnek tetsző, tarka látványt nyújtott. A templom középső fő-utján feszesen állottak két sorban a dus sujtásos mentéjükben, változatos fővegeikben a megyei és városi huszárok.

Az első sorban ült *Urbán* Iván főispán; ezüst színű, préselt ezüsttel és arannyal diszitett brokát selyem atilla volt rajta, prémes. buzavirág-kék mente, vadgalamszínű nadrág. Mellette foglalt helyet *Hieronymi* Károly Aradváros országgyűlési képviselője fekete diszmagyarban, *Lukács* György dr. Békésmegye főispánja bordó atillában, fehér mentében; *Bethlen* Miklós gróf Hunyadmegye főispánja ugyancsak diszmagyarban, *Pogány* Károly Krassószörény főispánja kék mentében, vörös atillában, *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag. *Salacz* Gyula polgármester fekete diszmagyarban volt és ezuttal viselte először a vaskoronarend jelvényét. Feltűnt *Csernovics* Diodor dr. jószágigazgató különösen szép diszmagyarja. *Kabdebó* Gergely alispán és *Ambrózy* Béla br., Temesmegye küldöttsége élén, utóbbi nagyszámú, csillogó rendjeleivel tűnt fel. A képviselők közül *Biró* Lajos, *Lázár* Árpád, *Wittman* Janos, *Blaskovich* Ferencz, *Ortutay* Gyula, *Vancsó* Gyula, *Kabdebó* Kálmán. állottak az első sorokban, majdnem kivétel nélkül diszmagyarban. A padok ellőtti székeken foglaltak helyet, az egyik oldalon: *Mangra* Vazul nagyváradi gör. kel. püspöki helynök, *Beles* Vazul gör. kel. es-

TÁRCZA.

A vármegyeház diszterme.

A volt törvényszéki épület Aradvármegye tulajdonába menvén át, a vármegye törvényhatósága hivatalos helyiségeinek régen érzett szűk és nem megfelelő voltán óhajtott segíteni akkor, midőn a régi és kicsinynek bizonyult nagytermet hivatalos helyiségeknek osztotta fel és a gyűlésterem elhelyezéséről a volt törvényszéki épületben gondoskodott.

Ezáltal a régi vármegyeház épületében koncentráltattak az összes főispáni és alispáni hivatalok, ugyanitt nyert elhelyezést a főispáni lakosztály, míg az árvaszéket, főszolgabírói hivatalt, alispáni lakást és megyei gyűléstermet a volt törvényszéki épületben helyezték el.

Az új közgyűlési terem a volt sajtóbirósági tárgyalóterem kibővítéséből terveztetett azáltal, hogy a mellette lévő két szoba és a sarokszobának egy kis területe hozzácsatoltott. Bár a megyebizottsági tagok száma 600, a teremben pedig csak 400 ember számára van hely, a terem rendeltetésének megfelel, mert a bizottsági tagok ily teljes számban soha sem jelennek meg; de ettől eltekintve, a termet nagyobbra építeni, csak a lépcsőház feláldozásával és a szárnyépület megtoldásával — tehát igen nagy költséggel — lehetett volna.

A gyűlésterem kérdésének megoldása így is igen sok nehézségekbe ütközött, melyek között első helyen állt azon körülmény, hogy a volt sajtóteremhez hozzávett — egy ablakra terjedő — terület rész 30 cm-rel kisebb szélességgel bír. Ez első pillanatban majdnem lehetet-

lenné tette a terem architektonikus megoldását, mert ezen nem egyenlő szélesség által úgy a terem falán, mint a mennyezeten, kellemetlen és csunya élek és törések látszottak volna.

Steiner József kir. mérnök, az ügyes tervező, ezen úgy segített, hogy a törésből kiindulól szimmetrikusan renaissance lisenákkal osztotta fel a falsíkokat, mi által egyrészt a csunya sarkokat egészen maszkírozta, másrészt a terem magasságát is, a karcsu lisenák okozta optikai csalódás által emelte.

A vármegye régi, szép szokásához hiven, megőrizte az uralkodó család egyes tagjainak, főispánjainak, hazánk kiváló férfainak és a jótékonyaságuk által kimagaslóknak arcmásait. Ezek a képek a régi gyűlés-teremben az elnöki szék mögött elhelyezett király-képtől jobbra, balra, rendetlenül elszórva, minden szépségre való törekvés nélkül voltak elhelyezve. *Steiner* mérnök ezen képeket a leg-helyesebben a terem diszítésére, az építészeti kiképzésbe beleoldva gondolta elhelyezni, mi által egyrészt a képek jól megtekinthetők, másrészt a belső kiképzésben értékes diszül, mintegy heillesztett freskók gyanánt szolgálnak.

A terem keskenyebb végében levő lépcsőzetes elnöki emelvény fölött van a király és Magyarország megboldogult Nagyasszonyának *Innocenttől* megfestett, a magyar czimerrel koronázott képe. Mindkét kép remekül illeszkedik bele a terem bíbor színben tartott, diszkrétül aranyozott, festett falainak és groteszk diszitményü mennyezetének keretébe és élénk, de kellemes ellentétül szolgál a többi régi, freskóként ható főispáni képeknek. *Innocent* mindkét képen, mint fényes tehetségű szceni-

kai festő érvényesül a pompásan beállított két felséges alak megfestésében.

A két felségképtől jobbra és balra a régi főispánok közül *Tomsányi*, *Zsadányi* *Almás* Pál, *Szende* Béla, *Bohus* János, *Atzél* János, *Atzél* Péter, *Tabajdy* és herceg *Grassalkovich* vannak kronológikus sorrendben, aranyozott stukkó keretben elhelyezve. Ezen képek a *Tabajdy* kivételével mind értékes, egykoru, jó képek; azonban egy sem versenyezhet *Deák* Ferencznek *Than* Mór által megfestett, remek, *Leubachra* emlékeztető képével, mely a folyosó felőli oldalon függ. Tőle balra a magyarok palatinusának nagy képe, jobbra pedig *Széchenyi* és I-ső *Ferencz* képei diszitik a falat.

Ugyanezen falon az ajtó fölött van a közepen *István* főherceg, tőle balra báró *Wenckheim* és *Fekete* György főispánok, közrefogva az érdekes arcú *Bibichné*, jobbra pedig *II. Lipót* egykoru arc képe. Az ajtóval szemközt, az ablakok közötti pilléren *V. Ferdinándnak* *Leydentől* való jó képe van elhelyezve. A két felségképpel szemben, a kissé szűken elférő karzat van, mely, valamint a mennyezet is, *Rabitz* módszere szerint vastartók közötti beton szerkezetből készült és szobrász munkával diszitett.

Érdekes emlék a karzaton elhelyezett két régi zászló, melyek egyike a vármegye bandériális, lovas zászlaja, a másik az insurrectiónális nagy zászló.

Megemlítendő, hogy a nagytermi berendezést és kiképzést is tervező rajzai alapján mind aradi iparosok végezték, kik között *Glück* József a festőmunkával érdemben első helyen áll.

peres, *Telescu* György gör. kath. esperes; a másik oldalon a főispán családjának női tagjai ültek. *Kramp* János eleki főesperes a szentélyben állott.

Az aradiak és megyebeliek közül diszmagyarjakkal kiváltak *Sarlot* Domokos főkapitány Tagányi István, *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, *Hendrey* Pál, *Deutsch* Bernát, *Institoris* Kálmán városi főjegyző, *Varjassy* Árpád, *Urbán* Péter, az új főispán fia, *Keresztes* Gyula dr. *Schill* József megyei főjegyző, *Balás* István, *Boros* Iván, *Faragó* István, *Darányi* János, *Melczér* Gyula, *Almay* Olivér, *Petkó* Zoltán ujaradi szolgabíró,

A mise alatt az *Oratórium-egylet* tagjai *De la Hache* „Jubileumi misé”-jét énekelték zene kíséretével. A gyönyörű egyházi ének nagyban emelte az ünnepi mise fényét. A kart *Sperber* Frigyes zenetanár dirigálta, őt dicséri a betanítás sikeres munkája is. A szépen előadott szövegeket énekelték: *Parlagi* Kornélia, *Lukinich* Irén, *Szalay* Aranka, *Schwarz* Eva urhölgyek, *Vincze* Miklós, *Sarlot* Lajos és *Ráskai* Miksa. Utóbbi a megbetegedett *Eöry Szabó* József helyett vett részt.

Installáció a vármegyén,

A vármegyeház új nagytermében gyönyörű kép tárult a belépők elé. A mint a minoriták templomában a mise véget ért, sőt már ezt megelőzőleg is sűrűn benépesültek a széksorok Arad megye, a város és a vidék legelőkelőbb közönségével. — A szó szoros értelmében zűfolva volt minden hely, mikor a minoriták templomából a hivatalos személyiségek visszajöttek. Az első széksorokat a beiktató ünnep vendégei s a vidéki küldöttségi tagok töltötték be, kik valamennyien festői diszmagyarban jelentek meg. A régi kurucz-idők felelevenülését látták ezen, a szemnek annyira kedves képen. Ragyogó pompája tárult elénk a színeknek, azok minden változatosságával és fényével. Megcsörrentek a fényes kardok, az aranyozott sarkantyúk . . . és olyan jól esett ezt hallani a mai kopott, szürke világban, amikor csak nemzeti ünnepeken lehet már látni egy példányát az utólérhetlen diszmagyarnak.

Kevéssel 10 óra előtt bevonult a megyei tisztikar s annak előkelőbb tagjai a pódiumon foglaltak helyet. Diszmagyarban voltak valamennyien. Az üresen hagyott főispáni szék mellett *Dálnoki-Nagy* Lajos dr. alispán ült a közép helyre, mellé sorakoztak *Schill* József főjegyző, *Boros* Iván tiszteletbeli főjegyző, *Keresztes* Gyula dr. főügyész, *Nachtnébel* Gyula árvaszéki elnök, *Balás* István főszámvevő, *Faragó* István és *Darányi* János aljegyzők, *Jakabffy* Gyula közigazgatási gyakornok.

Az első széksorokban ültek: *Goldis* József gör. kel. román püspök, *Hieronimi* Károly belső titkos tanácsos, Aradváros országgyűlési képviselője, *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag, *Fascho-Moys* Sándor miniszteri tanácsos, *Zselenszky* Róbert gróf, *Mangra* Vazul nagyváradi püspöki helynök, *Pogány* Károly krassómezei, *Lukács* György békésmegyei, *Bethlen* Miklós gróf hunyadmegyei főispánok, *Hamzsea* Agoston protosyncellus, *Csernovits* Diodor dr. állami jószágigazgató, *Salacz* Gyula kir. tanácsos, Aradváros polgármestere, *Bánhidý* Antal br., *Vásárhelyi* László, *Purgly* János, *Nachtnébel* Ödön, *Bohus* László br., *Bohus* Lajos báró, *Atzél* Péter, *Takácsy* Sándor dr., *Solymossy* Lajos br., *Capdebó* Ferencz, *Tagányi* István, *Almay* Olivér, a vidéki küldöttségek tagjai, aztán a megyebizottsági tagok szinte beláthatatlan sokasága. A karzatot Arad és a megye legelőkelőbb hölgyei tartották megszállva.

A megnyitó.

Ünnepélyes hangulat ülte meg a termet, mikor *Dálnoki-Nagy* Lajos dr. alispán a következő beszéd kíséretében a rendkívüli közgyűlést megnyitotta:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak leirata szerint Ő császári és apostoli királyi Felsége f. évi október hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával *Fabián* László Arad megye és Arad szab. kir. város főispánját hosszas és hű szolgálatainak teljes elismerése mellett állásától saját kérelmére felmenteni s *Urbán* Iván földbirtokost Arad megye és Arad szab. kir. város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A mai rendkívüli közgyűlés tárgyát tehát a meghívóból is kitetszőleg ezen miniszteri leirat felolvasása, ezzel kapcsolatban *Fabián* László Ő Méltóságának a vármegye közönségéhez intézett bucsulevele s *Urbán* Iván Ő Méltósága hivatali esküjének kivétele s a főispáni székbe való beiktatása fogja képezni.

Midőn ezt bejelentvén, a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjait ezen, a vármegye közönségének minudájunk hálájától kísért áldozatkészségével létesített új közgyűlési teremben itt, a hol a haza s trón iránti hűség zászlajának jelvényei között szeretetünk eszménye és alakja, koronás királyunk áldott emlékében feledhetlenül szívünkbe zárt megdicsőült királynénk, a fejlődési ősök, a hálás kegyelettel őrzött jótékonyosság s a haza és vármegyénk vezetésének élén állott férfiak körében a mai ünnepen kétszeres örömmel és hazafiúi lelkesedéssel dobog fel a szív üdvözlővén mélyen tisztelt vendégeinket-s köszönetemet fejezve ki *Goldis* József püspök ur Ő Méltóságának s a társ törvényhatóságok főispánjainak, küldöttjeinek, a kik jelenlétükkel ünnepélyünk fényét emelni szivesek voltak, — a közgyűlést megnyitom. (Éljenzés.)

Erre *Schill* József főjegyző felolvasta a belügyminiszter ismert leiratát, mely *Fabián* László felmentésére s *Urbán* Iván főispáni kineveztetésére vonatkozik.

Fabián László bucsulevele.

Ugyancsak *Schill* József főjegyző olvasta fel a volt főispán bucsulevelét, a melyet szokszor szakított félbe a jelen voltak rokonszenves éljenzése. A levél szó szerint így hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ő császári és apostoli királyi Felsége f. évi október hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával Aradvármegyében viselt főispáni állásomtól legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Ezzel megszűnt ama hivatalos kapocs, mely közben, mint a vármegye főispánja s a vezetésemre bízott vármegye között, közel másfél évtizedig fennállott.

Hogy a főispáni állást oly hosszú időn át viselhettem, azt bizonyára a törvényhatósági bizottság irántam mindvégig tanúsított becses jóindulatának és támogatásának köszönhetem.

Midőn ezen támogatásért a törvényhatósági bizottság iránt mélyen érzett hálám és köszönetemet kifejezném, egyszersmind kérem a tekintetes bizottságot, hogy valamint én is híven megőrizendem a törvényhatósági bizottság és általa képviselt vármegye közönsége iránt mindenkor táplált tiszteletemet és szeretetemet, viszont engem is továbbra is nagyrabecsült vonzalmában és jóindulatában megtartani s a haza és vármegyénk javára irányzott törekvéseiben, mint egyik egyszerű tagját és közkatonáját társul szívesen fogadni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel

Aradon, 1900. évi november hó 1-én.

Fabián László.

Most felállott *Vásárhelyi* László s az egész megyegyűlés osztatlan tetszése közt az alábbi beszédet mondotta:

Tisztelt Törvényhatósági bizottság!

Ha a megye életében 14 év rövidnek tetszik is, de azok életében, kik a megye ügyét szolgálják oly jelentőségteljes időszak, mely nagyon is elégséges arra, hogy az egyéni érzelmek a közszolgálatban is összeforranak. A lefolyt 14 év, mely idő alatt *Fabián* Lászlót főispánunknak tisztelhetjük, az 5 komoly, nyugodt és igazságos magatartásával a megye életében a nyugalom időszakát képezte, mert a kedélyek hullámzásának lecsillapítása az ő egyéniségének meszterkéletlen magatartásának természetes következtében mindannyiszor csalhatatlanul bekövetkezett, pedig ezen időszak volt az, mely a kedélyizgalomra legtöbb anyagot, mely a megye életében az elemek széttagozására legtöbb alkalmat szolgáltatott és hogy ezen időszakban megtartotta a megyeélet a formálem szabályosságát, az alkotmányos formák alkalmazását, az a küzdőfelek tárgyalgosságán kívül legnagyobb részben az ő bölcs, nyugodt és igazságos magatartásának köszönhető.

Midőn tehát kifáradva a közigazgatás és a politikai misszió nehéz munkájában, saját kérelmére Ő Felsége érdemeinek teljes elismerésével felmentését legkegyesebben megadni kegyeskedett és midőn ebbeli lemondását és hozzánk intézett bucsu levelét tudomásul vesszük, indítványozom, hogy mondja ki a törvényhatósági bizottság hogy *Fabián* László hivatali ténykedése iránt hálájának és elismerésének jegyzőkönyvében kifejezést ad és erről ötlet átiratban értesíti, a megyeközönséghez intézett bucsu levelét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja, arczképét pedig olajba lefesteti és azt a megye közgyűlési termében a történelmi folytonosság oetartása végett is kifüggeszti.

Elnöklő alispán kimondja az egyhangulag elfogadott határozatot, a mit újból lelkes éljenzés és taps követett.

A székfoglaló-beszéd.

Következett a főispán hivatali esküjének kivétele. Ősi szokás szerint az alispán küldöttséget nevez meg a főispán meghívására. A küldöttség tagjai *Fascho-Moys* Sándor miniszteri tanácsos vezetése alatt *Zselenszky* Róbert gróf főrendiházi tag, *Takácsy* Sándor dr. és *Solymossy* Lajos báró orsz. képviselők, *Csernovits* Diodor dr. állami jószágigazgató és *Trutia* Péter.

Perczekig tartó éljenzés és tapsvihár közt jött be *Urbán* Iván főispán a terembe. *Dálnoki* Nagy Lajos dr. alispán üdvözölte őt néhány szívélyes szóval s felkérte az eskü letételére.

Ünnepélyes, siri csendben mondotta el a főispán a fogadalmat, a mint azt *Schill* József főjegyző előolvasta:

Én, *Urbán* Iván, esküszöm az élő Istenre, hogy Ő császári és apostoli királyi Felségéhez, Ő Felsége uralkodó házához, a magyar korona országainak alkotmányához hű leszek, a törvényeket, a törvényes szokásokat, rendeleteket, utasításokat és szabályokat megtartom, a hivatali titkot megőrzöm, a hivatalommal járó kötelességeket részrehajlatlanul, lelkiismeretes pontossággal teljesítem és főispáni tisztemben híven eljárak. Isten engem úgy segítjen!

A mint az eskü elhangzott, a főispán elmondotta székfoglaló beszédét, mely a következő:

Felséges urunk és királyunk legmagasabb kegye, és a magy. kir. kormány bizalma folytán, Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánjává nevezetvén ki, midőn most hivatalos eskümet a tekintetes törvényhatósági bizottság előtt letettem, a főispáni széket elfoglalom s felkérem hogy székfoglalómat meghallgatni sziveskedjék.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Tisztelt Uraim! Tudom és teljesen átérzem, hogy annyi jeles előd után nagy és nehéz feladatra vállalkoztam akkor, midőn ezen főispánságot — melyet sem nem kerestem, sem nem kértem — elfogadtam, de meghajolva a felsőbb kívánság előtt, tettem ezt azon reményben, hogy ezen nagy és nehéz feladatom teljesítésében úgy a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság jó akaratu támogatására, valamint a megye kipróbált és jeles tisztikarára, élén annak alispánjával — kiről tudom, és meg vagyok győződve, hogy ép oly hű, őszinte, mint amilyen kitartó munkatársam lesz — számíthatok.

Programmom, állásom politikai oldalát illetőleg Széll Kálmán ő nagyméltósága miniszterelnökségének elfogadása alkalmával kifejtett programjának őszinte, tiszta és minden hátsó gondolat nélküli elfogadása, melylyel lehetővé vált a 67-es alapon álló pártok kibékülése, egyesülése és összeforrása.

Ezen egyesülés és kibékülés képezi alapját az én főispánságomnak is, éppen azért fog főtörekvésem oda irányulni, hogy ezen kibékülést és egyesülést mentül bensőbbé, minél szorosabbá tegyem, a netalán még fennforgó különbözőzeteket kiegyenlítsem, a tárgyi okok sérülte eltéréseket megszüntessem s midőn erre vállalkozom, egyszersmind kötelességszerűleg kijelentsem azt is, hogy ezen törekvésemben személyi indokok által magamat vezéreltetni soha sem fogom.

Őszinte és nyílt, de határozott eljárást fogok tanusítani, de ugyan azt is fogok mindenkitől elvárni.

Számítok azonban a közjogellenes pártok alkotmányos érzületére is, melynek tanusítása esetében, hivatalos állásomban a törvény és a tiszta meggyőződés érvényesülésének biztosítására fogok törekedni.

Törekvéseim egyike lesz a különböző hitfelekezetek jogainak tiszteletben tartása és tartatása mindenki által, azok közötti béke és egyetértés ápolása, a világi és egyházi hatóságok közötti jó viszony fenntartása és támogatása.

Mint minden szerzett jogot, a különböző nemzetiségű magyar honpolgárok jogait is tiszteletben tartom, azoknak méltányos és igazságos kívánságát figyelembe veszem, nem ellenök hanem velük együtt akarok működni, azon föltevésből indulva ki, hogy külön álló érdekeiket csak a magyar nemzeti állam keretében és annak szervezetében kívánják érvényesíteni, és képviselni.

A vármegye önkormányzatát az országos politikától mindenben elkülönítve kívánom tartani, hogy az a politikai pártok befolyásától teljes ment és tiszta legyen, mert ezt a vármegye önkormányzatának békéje, nyugalma és jól felfogott érdeke így kívánja.

A közszolgálmányok és közterhek lehető mérséklése mellett az adófizetési képesség fokozására, a keresetforrások növelésére, azok eredményének biztosítására, a produktivitásnak minden téren de főleg a közvagyon alapját képező mezőgazdaság terén való előmozdítására

hatni, első rendű hivatásomnak fogom tekinteni.

E tekintetben azt hiszem megtaláltam a helyes utat, ha e kitűzött célom támogatása és előmozdítása végett azon egylet szakavatott, odaadó tanácsát követem, amely egylet eddig is sok oldalú sikeres tevékenységével, a szétszórva volt erők egyesítésével vármegyénkben egy új, áldásos és közhasznú közgazdasági életet teremtett meg, az Aradvármegyei gazdasági egyesület az amelynek nemes intenczióit követni és azt a rendelkezésemre álló eszközökkel támogatni kívánom.

Nem kisebb feladatomat kell, hogy képezze az ipar és kereskedelem fejlesztése, előmozdítása és támogatása, mely tiszta törekvésem sikeres eredményre vezető utját, az ipar és kereskedelmi kamaráknál s testületeknél fogom keresni.

Nem kételkedem abban, hogy a közvetlen érintkezés, valamint a társadalmi erőknek a közigazgatásba való bevonása s viszont a társadalmi törekvéseknek közigazgatási uton leendő támogatása, megtermi áldásos gyümölcsét.

A közszolgálatban, a tisztviselői kar önértetének méltánylásával, annak tekintélyét magas nivóra emelni törekszem.

önálló véleményüknek őszinte és nyílt kijelentését kívánom még akkor is, ha az az enyémmel ellentétes volna, mert többre becülöm az ellenvélemény őszinte nyilvánítását, mint annak önérték nélküli alárendelését.

A hivatás teljesítésében nemcsak a hivatalos formák betartását, hanem a lényegben való intézkedést és a céltudatos eljárást kívánom.

A tisztikar bennem mindig barátját, jóakaró pártfogóját fogja találni, melynek ellenében én nem kívánok tőle mást, mint irányomban nyílt őszinteséget, a közszolgálat teljesítése körül pedig tiszta lelkiismeretes, önértékes buzgóságot.

S a mily odaadó és áldozatkész támaszt talál bennem minden tisztviselő és hivatalnok, ha jogos, méltányos és igazságos ügyében fordul hozzám, épp oly kérlelhetlen és minden kiméletet mellőző szigorral sujtót a hanyag, magáról megfélelmező vagy hivatalos állásával visszaélő köztisztviselő.

Mert a közszolgálatban állók érzelmeivel össze kell, hogy forrva legyen azon öntudat, hogy mi vagyunk a közönségért s nem a közönség miattunk, aki pedig ezen érzülettel megbarátkozni nem képes, azt részemről a közszolgálatra alkalmasnak nem tarthatom és helyesebben cselekszik, ha azok sorába lép, akikért mi szolgálunk.

Az eddig előadottak őszinte átérzése, valamint politikai reputációm teljes megőrzése mellett vállalkoztam én és fogadtam el e megye — szülő megyém főispáni méltóságát, de azt csak addig töltöm be, míg az ország ügyeit vezető tényezőket, ugyanezen elvek, ugyanezen eszmék vezérlik és míg azt látom, hogy önök bennem nemcsak az államhatalom képviselőjét, hanem szeretett megyém felvirágozásán önökkel együtt működő és fáradozó hálás szülőttjét tekintik.

Székfoglalóm befejezése előtt még arra kérem önöket, uraim, hogy tiszteljük egymás jogait és meggyőződését, bármely politikai árnyalatu legyen is az, mert

a cél, amely felé bár különböző meggyőződések által vezéreltetve törekszünk mindnyájunk előtt csak egy lehet, a haza jóléte, boldogulása és nyugalma; tiszteljük tehát egymásban, ezen közös cél eléréséért versenyben törekvő és küzdő közharczosokat, mert csak úgy érhetjük el, hogy közös édes hazánk boldog, nagy és erős legyen, ha annak minden ajku és vallásu közpolgára előtt csak egy szent cél lebeg „a haza minden előtt“ Eljen a haza, éljen a király!

Szünni nem akaró éljenzés és taps rekesztette be a főispán szavait. A jelenvoltak felálltak és úgy fejezték ki tetszésnyilvánításukat.

A főispán üdvözlése.

A székfoglaló elhangzása után Schill József megyei főjegyző üdvözölte az új főispánt az alábbi lendületes, szépen átgondolt, magvas beszéddel:

Méltóságos főispán Ur!

Ünnepélyes a hivatalos eskü letétele, és a székfoglaló elhangzása után fogadja Méltóságod Aradvármegye közönsége szívélyes üdvözlését és őszinte szerencse kívánatait.

A Méltóságod által most elfoglalt diszes állás a törvény értelmében bizalmi jellegű, ezen bizalom a kormány előterjesztésére lett legfelsőbb kinevezés tényében Méltóságod részére biztosítva van.

Ámde a sikeres kormányzásnak alkotmányos viszonyok között ezen felül még egy sarkalatos kelléke az, hogy a bizalom ne csak felül nyilatkozzék meg, hanem meg legyen azokban is, a kik Méltóságod kormányzatára bízva vannak.

S e tekintetben örömmel és megnyugvással tudathatom Méltóságoddal, hogy Aradvármegye közönsége benső bizalommal viseltetik Méltóságod személye és jövőd működése iránt.

Jól eső öröm és büszkeség tölt el bennünket, hogy a legmagasabb kegyelem Méltóságodat vármegyénk érdemes szülőttét, emelte a diszes főispáni állásra.

Ebbeli örömről és bizalmunk Méltóságod egyéniségében, és vármegyénk közéletében terén kifejtett tevékenységében leli természetes magyarázatát, mert megvagyunk győződve, hogy Méltóságodat, aki a vármegyei önkormányzatban eddigelé mint közharczos önzetlenül részt vett s a ki közállapotainkat, szükségleteinket és bajainkat ismeri, most — a midőn vármegyénk élére áll s annak kormányzatát átveszi — azon tudat és törekvés hatja át, hogy az eddigelé kisebb körben érvényesített egyéniségét önzetlenül és teljes egészében hivatalának szentelje.

Méltóságod hazafias és fennkölt gondolkodása, szilárd jelleme, tettereje és nemes szive ezen várakozásnak biztos zálogául szolgálnak. Meg vagyunk győződve, hogy Méltóságod a vármegye lakosainak szellemi és anyagi jólétét vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül egyformán ápolni és előmozdítani fogja.

Reméljük, hogy Méltóságodnál hazafias és kulturális törekvéseink mindenkor pártfogásra és támogatásra találunk.

Különös megnyugvással vesszük Méltóságod azon kijelentését, hogy tengődő mezőgazdaságunk, zsenge iparunk és kereskedelmünk összhangzatos fejlődését és egyéb helyi gazdasági érdekünkkel való szorosabb kapcsolatba hozatalát szintén célul kitűzni méltóztatott.

Meglehet, hogy említett vitális érdekeink előmozdítása és intézményeinek fejlesztése körül Méltóságod olykor a viszonyokban gyökerező nehézségekkel fog találkozni.

Hisszük azonban, hogy Méltóságod nemes tettereje, bölcs és mérsékelt tapintata ezen muló akadályokat különös rázkodtatás nélkül eloszlatni fogja.

A mi a Méltóságod kezeibe letett közigazgatási érdekeket illeti, e tekintetben azon megnyugtató tudat tölt el, hogy Méltóságod az állami érdekek megővése mellett, törvényben gyökerező önkormányzati jogainkat mindenkor s annál is inkább szem előtt fogja

tartani, mivel a törvényhatóságok részére biztosított alkotmányos jogok tiszteletben tartásában látjuk egyuttal országos alkotmányunk és szabadságunk egyik biztosítékát is.

A közigazgatás különböző ágazataira ez alkalommal kiterjeszkedni nem kívánunk, de ez szükségtelen is, mivel Méltóságod, a ki ezen törvényhatóságnak sok éven át buzgó választott tisztviselője volt, e téren megnyilatkozó szükségletünket saját tapasztalataiból ismeri, s ennél fogva bölcs belátásával részünkre a helyes utat kijelölni fogja.

Kijelenteni tartozunk azonban, hogy Méltóságodat hazafias törekvéseiben mindenkor készségesen támogatni s a vármegyei kormányzattal járó súlyos terheket, amennyiben tőlünk telik, Méltóságoddal örömezt megosztani fogjuk.

Fogadja Méltóságod ezen kijelentésünket bizalommal, s legyen meggyőződve, hogy önkormányzati tisztviselőink Méltóságodnak mindenkor önérzetes hűséggel és odaadó szorgalommal fognak segédkezet nyújtani nagy és nehéz feladatai megoldásában.

Amidőn Méltóságodat ezek után mint beiktatott főispánt ismételtén a legmelegebben üdvözlőnk, kérjük a mindenható gondviselést, hogy Méltóságodat a legmagasabb trón, a haza és vármegyénk jólétére sokáig éltesse. Éljen!

Visszatetszést keltett *Velics Mihály* beszéde, ki először szólaltatta meg az új teremben a román nyelvet. A bizottsági tagok püsszegték és sokáig nem akarták meghallgatni a tulzó kisjenői fiskálist. *Velics* egyébként békülékeny hurokat pengetett s azon reménynek adott kifejezést, hogy a románoknak nemcsak kötelességét, de jogait is figyelembe fogja venni jövőben a megyei hatóság.

Nachtnébel Ödön kért most szót és mondotta az alábbiakat:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Aradvármegye közönségének a mai nagyjelentőségű és szép ünnepén Méltóságod által elmondott magas szárnyalású székfoglaló beszédében foglaltak helyességet a törvényhatóságnak minden egyes tagja osztja és magáévá teszi, és hogy a törvényhatóság, ismerve Méltóságod multját és jelenét, meg van győződve, miszerint Méltóságod programmszerű beszédében foglaltakat hiven fogja teljesíteni, tanusítja azon általános lelkes helyeslés, mely beszédét követte.

Hogy a vármegye mai szép ünnepségének mikénti lefolyása megörökítettessék, indítványozom, hogy úgy főispán ur ó Méltóságának székfoglaló beszéde, mint a vármegye főjegyzőjének a törvényhatóság nevében mondott üdvözlő beszéde egész terjedelmében *jegyzőkönyvbe iktattassanak*.

Egyben súlyos mulasztást követnénk el, ha — miként alispánunk a közgyűlést megnyitó beszédében ékes szavakkal már megemlítette — hálás köszönetünket nem nyilvánítanánk azon törvényhatóságok iránt, kik ünnepélyünkön magukat képviseltették, indítványozom tehát, hogy úgy a magukat képviselt *szomszéd törvényhatóságoknak*, valamint *küldöttségi tagjainak* hálánkat és köszönetünket *jegyzőkönyvileg* kifejezni és erről az illető törvényhatóságokat *átiratban* értesíteni határozassék.

Az indítványt egyhangulag elfogadták, mire a főispán a rendkívüli közgyűlést berekesztette, megköszönve a bizottsági tagok és a vendég törvényhatóságok szíves megjelenését. A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítését holnap délelőtt 9 órára tűzte ki.

A küldöttségek.

A mint a közgyűlés véget ért, *Urbán Iván* visszavonult a főispáni szobába s ott fogadta a tisztelgő küldöttségeket, melyeket *Sorbán János* főispáni titkár jelentett be.

Békésmegye deputációját *Lukács György* dr. főispán vezette s barátságos szavakban kérte a két szomszéd törvényhatóság testvéri viszo-

nyának fenntartását, a mit *Urbán Iván* szívesen megígért.

Csanádmegye küldöttsége *Szentes Vidor* kir. közjegyző vezetése alatt járult főispánunk elé. Ő is hivatkozott a két megye összeköttetésére, melyet külsőleg is kifejez a Maros folyó, az arad-csanádi vasut és arad-makói államut. *Urbán Iván* hangsúlyozta, hogy a régi barátságot fenn kívánja tartani nemcsak a törvényhozásban, de a társadalmi érintkezésben is.

Temesmegye népes küldöttségének élén *Kapdebo Gergely* alispán beszélt, hivatkozva a történelmi multra, mely a két megyét összeköti s mely Temesmegyének az Almásyakat, Csernovicsokat és Atzélokot adta. Főispánunk válaszában kijelentette, hogy gondja lesz a két megye közti jó viszonyt továbbra is kellőleg ápolni.

Hunyádmegye közönsége nevében *Bethlen Miklós* gróf mondott néhány üdvözlő seót.

Krassómegye közönsége nevében *Pogány Károly* főispán fejezte ki üdvözlését, melyre *Urbán Iván* pár barátságos szóval válaszolt.

Torontálmegye küldöttségét *Rónay Ernő* földbirtokos vezette, kinek üdvözlését főispánunk annál melegebben fogadta, mert az az ő második otthonából jött.

Hevesmegye közönsége jó kívánatait *Biró Lajos* földbirtokos tolmácsolta.

Aradmegye róm. kath. papsága járult most a főispán elé *Kramp János* dr. eleki főesperes vezetése alatt, ki a klérus nagyrabecsülését és szeretetét fejezte ki, hálás köszönetet mondva a hitfelekezeteket érintő részeért mai székfoglaló beszédének. *Urbán Iván* hangsúlyozta, hogy ő, mint jó katolikus, egyházának rendithetlen fia. Életének minden fontosabb mozzanatában ki szokta kérni Isten segítségét s azt kikérte ma is, mikor ily nehéz hivatalt vállalt. Köszöni a szíves megemlékezést s azt nagyon nagy kitüntetésnek veszi.

Aradmegye tisztikarát az alispán, *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. vezette be a főispánhoz. Hangoztatta, hogy a tisztikar a legmelegebb ragaszkodással fogja őt támogatni munkájában, követni fogja teljes szívvvel, lélekkel és odaadással. Emelt fővel, dolgos kézzel áll oldala mellé *Aradmegye* új, fiatal tisztikara, hogy a modern közigazgatás szabad felfogásához emelkedjék az ő bölcs vezetése alatt. *Urbán Iván* köszönettel vette ezt a bizalmi nyilatkozatot. Neki is az a meggyőződése, hogy jó tisztviselő csak az lehet, a ki lelke tiszta meggyőződésével, teljes odaadással teljesíti szolgálatát. Ezen érzés kísérte őt is fokozatos emelkedésében egész máig, a mikor öszült tejjel, de változatlan gondolkozással áll a megye élére. Kéri a tisztviselőket, szívleljék meg azt, a mit székfoglalójában rólu mondott, akkor semmi sem áll utjában annak, hogy becsületes közigazgatást létesítsenek.

Aradmegye jegyzői kara jött most sorra. *Kotzó Károly*, a jegyzői egylet elnöke fejezte ki jó kívánatait. Ismerik a főispán rokonszenvét, melyet a jegyzők iránt a multban táplált, kéri ezt tőle a jövőre is. *Urbán Iván* igen rokonszenvesen válaszolt. Nagy és nehéz feladatot vállalt magára, — ugymond — mikor a megye élére állt. Az ember az ő korában már nehezen hagy fel régi szokásaival; ő a multban is nagyon becsülte a jegyzőket, kik közül sokkal együtt szolgált, ez a nagyrabecsülése már csak a szokásnál fogva is a jövőre szintén megmarad. Ifju korában az volt az ábrándja, hogy valamikor *Aradmegyének* alispánja lehessen. Ez az ábránd nem teljesült, de most, mikor mint főispán lép a megye élére, minden erejét és befolyását érvényesíteni fogja a jegyzői testület javára.

A *törökbecsei* ármentesítő belvizlevezető társulat nevében — melynek főispánunk elnöke *Solymos Gusztáv* földbirtokos mondott üdvözlő beszédet s egyszersmid átnyújtotta a közgyűlés határozatából küldött üdvözlő iratot.

Törökbecse lakossága nevében *Kayzer Lajos* ottani róm. kath. plebános üdvözölte *Urbán Ivánt*, mint kegyurat.

Utána *Urbán Iván* török-becsei uradalmának tisztikara fejezte ki jó kívánatait.

Az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* tisztelgése, tekintettel a csaknem teljes számban megjelent tagokra, a megyeház nagytermében folyt le, mely újból megtelt zsufolásig. A főispánt megérkeztek pár rokonszenves szóval *Zselénski Róbert* gróf, mint az egyesület elnöke üdvözölte, majd *Vásárhelyi László* igazgató-elnök mondotta az itt következő beszédet:

Méltóságos főispán ur!

Elnökünk üdvözlő szavai után engedje meg Méltóságod, hogy az *Aradvármegyei* gazdasági egyesület nevében leghálásabb köszönetemnek adjak kifejezést azért a méltánylásért, melyet Méltóságod székfoglaló beszédjében egyesületünknek nyújtani kegyeskedett, és hogy ugyanakkor biztosíthassam Méltóságodat, hogy azon várakozásnak, melyet főispáni működésében egyesületünk iránt támasztani méltóztatott, megfelelni legfőbb törekvésünket fogja képezni.

Méltóságos uram! Nem a divatos jelszavak utáni kapkodás vezérel, hanem a vízbe fuldoklónak utolsó erőlködését képezi az a törekvés, amelyet *Aradmegye* 300.000 ezer lakosának érdekében kifejtene elodázhatlan kötelességünk, mi, — akik a nép körében mozgunk, akik ösmerjük azt az ezerféle, igen sokszor indokolatlan és jogosulatlan akadályokat, amelyek népünk megélhetése ellenében építettek, mi, akik ösmerjük a helyzet hanyatlását, látjuk azt napról-napra, hogy az emberi méltósággal össze sem egyeztethető nélkülözések mellett is, miként pusztul földmives népünk, mi tudjuk azt megítélni, hogy a hosszú idők mulasztását most már a rendszeres munkával helyrehozni nem lehet. Kettőzött, minden irányu lázas munkára van most már szükség, melynek igazolásául engedje meg Méltóságod, hogy a helyzet fölismerésére szolgáló röpirat átnyújtásával, még egyszer biztosíthassam Méltóságodat, hogy ebbeli törekvésében Méltóságod *Aradvármegyei* gazdasági egyesületben lan- kadatlan munkására fog találni.

Urbán Iván válasza így hangzott:

Már bölcsőmet az agrár érzelmek ringatták, mint agrár lettem férfi, öreg és halok is meg. Ma, midőn hivatalos állásom még jobban kezembe adta az eszközöket, hogy a közvayon alapját képező mezőgazdasággal foglalkozók nemes intencióit támogassam, tetszem azt lelkem és meggyőződésem teljes erejével. Az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettel* össze van forrva multam, jelenem és jövőm. Véle együtt akarok ezen minőségemben a földmivelés emelésére, a földmivelők javára fáradni és törekedni.

Köszöndöm, tisztelt barátaim, szíves figyelmüket és azt hiszem, hogy nem csak dom, ha tömeges megjelenésüket személyem iránti szeretetük spontán megnyilatkozásának veszem és arra magyarázom, hogy engem ma is az önök soraiba számítnak és ott örömmel látnak.

Ezzel a tisztelgések véget értek. A közgyűlési terem óriási sokasága széteszlott, a kaleidoskophoz hasonló színes, érdekes kép eltűnt. A jelen voltak nagy része azonban a városházára ment át, hogy ott is tanuja legyen a beiktatás ünnepségeinek.

A város diszkyűlése.

Délelőtt 11 órára volt kitűzve a város beiktató közgyűlésének kezdete. Ez időre mozgalmas élet uralkodott a városháza disztermében, hol a közgyűlésnek le kellett folynia. Sűrű egymásutánban érkeztek a városatyák, kik közül

sokan diszmagyarban voltak. A padok csakhamar megteltek, csupán az első sorokat s a padok előtt felállított székeket hagyták ünesen a vendégek számára.

Mikor a megyei közgyűlés véget ért, benépesedtek ezek a helyek is. Hangos éljenzés hangzott fel, mikor megjelent *Goldis József* gör. kel. román püspök, kinek kíséretében voltak: *Hamsea* Agoston aradi, *Mangra* Vazul nagyváradi püspöki helynökök, *Beles* Vazul radnai esperes, *Papp* Ignác, püspöki titkár, *Bodea* Virgil aradi plébános, kik a padok előtti székeken foglaltak helyet. Ott voltak még *Telescu* György aradi gör. kath. esperes, *Frint* Lajos ág. ev. lelkész, *Vuics* György göl. kel. szerb plébános. A többi felekezetek lelkészei mint a városi törvényhatósági tagjai jelentek meg.

Később megérkezett *Fascho-Moys* Sándor miniszteri tanácsos, majd csoportosan jöttek az idegen küldöttségek, amint a megyénél elvégezték a tisztelgést. Érdekes képe lett ezzel a teremnek. A padok előtt a lilaszínű taláros püspök és a papok ültek, az első sorok pedig színesek, ragyogóan tarkák voltak a diszmagyar ruhás uraktól. A terem fala mellett pedig komoly feszességgel állottak forgós csákójukban, a rikitósruhájú megyei városi huszárok.

Közben mind jobban megtelt a nagy terem. A városi bizottsági tagok jóformán teljes számban egybegyülekeztek. A padok közötti utakat s a terem háttérét a városi tisztviselők, megyei törvényhatósági tagok s a közönségnek jegyhez jutott boldogabb része lepte el.

Hogy a terem képe teljes legyen, a karzat is megérdemli az említést, még pedig annál inkább, mert nem olyan közönsége volt annak ma, mint egyéb alkalommal. A felső publikum legnagyobb részét hölgyek tették ki. Ha színes volt a diszmagyarok selyméről, bársonyától a földszint, kedves, színes tarkaságával magára az érdeklődést a karzat is. Sőt nagyon is magára vonta az érdeklődést; az idegenek kíváncsiskodva nézegették az aradi szépeket, az aradiak pedig minduntalan találtak valakit, akinek mosolyogva köszönjenek s akitől ragyogó pillantással kísért bölintást kapjanak.

A várakozásnak ebben a kellemes, derűs hangulatában egyszerre csend állott be, mikor *Salacz* Gyula polgármester és a tanács tagjai elfoglalták helyüket a zöld asztalnál. Ott ültek a polgármester körül: *Institoris* Kálmán főjegyző, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Varjassy* Lajos és *Kádas* Kálmán tanácsnokok, *Perger* János dr. tiszti főügyész, *Lócs* Rezső és *Vanny* Gyula aljegyzők.

Salacz Gyula polgármester, üdvözölve a megjelenteket, megnyitja a közgyűlést és jelenti, hogy annak csupán egyetlen tárgya van: *Urbán Iván főispánnak a főispáni hivatalba való beiktatása*. Ezután felszólítja a főjegyzőt, hogy olvassa fel a főispán kinevezésére vonatkozó rendeletet.

Institoris Kálmán főjegyző felolvassa az ismert rendeletet, melyet a közgyűlés éljenzéssel fogad.

Salacz Gyula polgármester jelenti, hogy a rendelet első része, mely a volt főispánra vonatkozik, már tudomásul vétetett a mult közgyűlésen, míg a mai a rendelet második részével foglalkozik. Indítványozza tehát, hogy *Urbán Iván* főispánt a közgyűlésre hívja meg egy küldöttség, melynek tagjaiul felkéri *Krisztyó* Jánost, *Deutsch* Bernátot és *Andrényi* Károlyt.

Mikor a küldöttség megjelenik *Urbán Iván* főispánnal, a teremben lévők felállva lelkesen üljeneznek.

Salacz Gyula polgármester a törvényhatóság nevében felkéri a főispánt, hogy tegye le a hi-

valos esküt. Az esküforma, melyet *Institoris* Kálmán főjegyző olvasott fel, olyan szövegű, mint amely a megyegyűlésen hangzott el. Ujra éljenzés hangzik fel, mikor a főispán az esküt befejezi.

Urbán Iván főispán erre elfoglalja az elnöki széket és a következő hatalmas, minden részletében tetszéssel fogadott székfoglaló beszédet tartja:

Felséges Urunk és Királyunk legmagasabb kegye s a m. kir. kormány bizalma folytán Arad sz. kir. város főispánjává neveztettem ki, s amidőn hivatalos eskümet most a tekintetes törvényhatóság előtt letettem, és felkérem, hogy székfoglalómat meghallgatni sziveskedjenek, ezen főispáni széket elfoglalom.

Tekintetes Törvényhatósági bizottság! Tisztelt Uraim! Nehéz feladatra vállalkoztam akkor, midőn Ő felsége koronás Királyunk legmagasabb kegye s a magyar kormány bizalma folytán Arad sz. kir. város főispáni állását elfogadtam, de amily nehéz, épp oly kedves az nekem; nehéz azért, mert — bár ezen állást se nem kértem, se nem kerestem — egy oly férfiut kell, hogy pótolják, mivel minden mozzanata életüknek és minden jelentőségtejtesebb eseménye ténykedésüknek — annak legifjabb korától fogva — össze volt forrva. Kedves pedig azért nekem ezen feladat, mert azzal csekély tehetségem mellett legőszintébb, legjobb akaratomat viszem ezen város tisztelt polgárságának szolgálatába. És így uraim sorsom önök közé vezelve, minden tudásomat, minden képességeimet e pályámon a város érdekeinek akarom szentelni.

Programmot nem adok, de nem is adhatok önöknek, hiszen multam és jelenem egy nyitott könyv önök előtt. Programmom állásom politikai oldalát illetőleg, *Szell* Kálmán miniszter elnök ur ő Excellentiájának — a Miniszterelnökség elfoglalása alkalmával kifejtett programjának őszinte és minden mellék gondolatok nélküli elfogadása, mely által lehetővé vált a 67-es alapon álló politikai pártok kibéülése, egyesülése és összeforrása; ezen egyesülés képezi az én főispáni állásomnak alapját is; éppen ezért fog főtörekvésem oda irányulni, hogy ezen egyesülést mentül szorosabbá, mentül bensőbbé tegyem.

És midőn erre vállalkozom, kötelességszerűleg egyszersmint kijelentem azt is, hogy ezen törekvésemben személyi indokok által magamat vezéreltetni nem fogom. Őszinte és nyílt, de határozott eljárást fogok mindig tanusítani de azt is fogok mindenkitől várni. Számítok a közjogellenes pártok alkotmányos érületére is, melynek tanusítása esetében, ezen állásomban csak a törvény és a tiszta meggyőződés érvényesülésének biztosítására fogok törekedni.

Főtörekvéseim egyike lesz a különböző hitfelekezetek jogainak tiszteletben tartása és tartatása, azok közötti béke és egyetértés ápolása. Ugy mint minden szerzett jogot, a különböző nemzetiségű magyar honpolgároknek törvényes jogait is tiszteletben fogom tartani, azoknak méltányos kívánságait figyelembe veszem, nem ellenük, hanem velök akarok működni, azon jogos feltevésben, hogy külön álló érdekeiket csak is a magyar nemzeti állam keretében akarják képviseltetni.

Hogy városokban a törvényhatóságoknak minő fontos szerep jutott, azt önöknek magyaráznom nem szükséges, a város önkormányzatát az országos politikai ügyektől teljesen elkülönítve kívánom tartani, mert ezt

a város békéje és jól felfogott érdeke így kívánja.

A közszolgálmányok és közterhek lehető mérséklése mellett az adófizetési képesség fokozására, a kereset források növelésére és azok eredményének biztosítására hatni, elsőrendű kötelességemnek fogom ösmerni, és e tekintetben azt hiszem megtaláltam a helyes utat, akkor, ha e kitűzött célom támogatása és előmozdítása végett az ipar és kereskedelmi kamarák, testületek és a gazdasági egyesület szakavatott és odaadó tanácsait kérem és követem. Az egész vidék műveltségének, iparának, kereskedelmének és mezőgazdaságának szálai a városban, mint központban találják góczpontjukat, s a nemzeti jólét ezen tényezőinek minden érdeke itt keres, itt talál megvédést és támogatást.

A közszolgálatban a tisztikar önértetét, tekintélyét magas színvonalra emelni töreksem, tőlük önálló véleményük, őszinte és nyílt kinyilvánítását várom, még akkor is, ha az enyémmel ellentétes is, mert többre becsülöm az ellenvételemény őszinte megnyilvánulását, mint a szolgálai alkalmazkodást.

A tisztikar bennem barátját, jóakaróját fogja találni, melylyel szemben én tőlük mást nem kívánok, mint irányomban őszinteséget, a közszolgálat teljesítésében pedig legtisztább lelkiismeretet és buzgóságot; — méltányos igazságos ügyben bármikor fordulhat hozzám, de a magáról megfelelő vagy hanyag köztisztviselővel szemben ki-méletet soha sem fogok ismerni, mert jelszavam az, hogy „a tisztviselő van a közönségért, nem a közönség a tisztviselőért“.

Az eddig előadottak teljesítése és betartása mellett fogadtam el szülőmegyém szék-városának főispáni állását, de ezt csak addig kívánom betölteni, míg azt látom, hogy bennem önök nemcsak az államhatalom képviselőjét, hanem Arad sz. kir. város felvirágoztatásán önökkel együtt működő és fáradó polgárát tekintik.

Mielőtt székfoglalómat befejezném, engedjék meg nekem, miszerint azon kérelmemmel forduljak önökhöz, hogy tiszteljük egymás meggyőződéseit és jogait, hiszen célunk, amely felé különböző meggyőződésünkkel törekszünk, csak egy lehet, a haza boldogulása felvirágoztatása és közös édes hazánk csak akkor és úgy lehet nagy, boldog és erős, ha annak minden ajku, vallásu és politikai meggyőződésű polgára előtt csak egy cél lebeg „a haza minden előtt“. Eljen a haza, eljen a király!

A sok helyen tetszészajtól megszakított beszéd után egyhangu éljenzésben tör ki a közgyűlés.

Institoris Kálmán főjegyző emelkedik most föl és a főispánt magasan szárnyaló beszéddel üdvözli. A kiváló hatást keltő beszéd, melyet a diszmagyarba öltözött főjegyző szívből jövő meleg hangon mondott el, a következő:

Méltóságos főispán ur!

A közélet egy háborgó tenger. A ki biztos kézzel ragadja meg a hajó kormányát, az urrá lesz a hullámok felett, de el van veszve menthetetlenül a tétovázó, a gyöngye.

A mi közéletünk élére egy új kormányos állott.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, a magyar kormány előterjesztésére Méltóságodat városunk főispánjává nevezte ki.

Mi teljes bizalommal tekintünk Méltóságod kormányzása elé, mert megvagyunk győződve arról, hogy a székfoglalójában elmondott szavai nem e közgyűlés fényének emelésére hangzottak el, de azokat a munkaszereretet, hivatásának tudata, a mély kötelességérzet, és a nemes tettvágy adták ajkára.

Meg vagyunk győződve, hogy egy oly férfi emeltetett törvényhatóságunk főispáni méltóságába, aki városunk közgazdasági, közmívelődési, ipari és kereskedelmi érdekeit felkarolni és megvédeni, s mindazon törekvéseinket előmozdítani fogja melyek városunk fejlődését és haladását biztosítják.

Méltóságodat nem csupán hiréből ismerjük, akinek működéséhez csak reményeket fűzhetünk; de üdvözöljük, mint oly férfiut, aki életének java részét e város falai közt töltötte, s aki szemünk előtt vitta ki maga részére a közszeretetet, a köztiszteletet.

Az ifjú kor kedves emlékei, a családi kör édes örömei, a rokoni és baráti kötelékek, a városunkban lezajlott nagy horderejű események melyek kitörölhetetlenül vésődnek az ember szívébe: mind e városhoz fűzik.

Tevékeny részt vett e városban megindult mindazon mozgalmakban, melyek a gazda közönség, az iparosok és kereskedők anyagi helyzetének javítását célozták.

Alapítói közé tartozik az Arad-csanádi egyesült vasutaknak, az Arad-csanádi gazdasági takarékpéztárnak.

Kitartó buzgalmának köszönhetjük a löversenyeknek állandósítását Aradon.

Mint Aradmegye közszeretében állott tisztviselője és törvényhatósági bizottsági tagja, az emberekkel való érintkezésével, megnyerő társadalmi fellépésével, a közügyek lelkes felkarolásával személye iránt csak rokonszenvet keltett, magának pedig barátokat és tisztelőket szerzett.

Mint nagybirtokos, aki gazdaságának vezetése által folytonos érintkezésben áll a kereskedelmi és ipari tényezőkkel, és gyakorlatból ismeri az erőt és időt megtakarító technikai vívmányokat, oly gazdag tapasztalatokkal ragadja városunk kormányát kezébe, melyek közfoglalkozás élénkítésére csak üdvös hatással lehetnek.

Minden nemesért hevülő lelke nekünk biztosíték arra, hogy a humánus gondolkodás, a szellemi műveltség, a nemes ideálok és erkölcsök terjesztésére hivatott intézeteink, Méltóságodban buzgó pártfogóra találunk.

Lovagias jelleme s erős elhatározása, mellyel Arad város és Aradmegye javát előmozdítani akarja, míg lefelé személye és kezdeményezései iránt a bizalmat napról napra erősíti; addig fel felé az érdeklődést mindig ébren tartja, megteremtí az a kapcsolatot, mely a kormányt az önkormányzattal bíró városunkkal közelebb hozza, s a mely kapocs mindig, de különösen most, midőn az állami közigazgatás életbeléptetése küszöbön áll, csak előnyünkre válhat.

Midőn Méltóságodat törvényhatóságunk főispáni székébe ünnepélyesen beiktatjuk, egyben biztosítjuk arról, hogy a magyar állam megszilárdítására, a nemzeti szellem ápolására, a törvények és kormányrendeletek megtartására és végrehajtására irányzott törekvéseit teljes erőnkől támogatni fogjuk.

Vaskezü főispánja már volt Aradnak, áldott szívé és hófehér jellemű főispánja is volt e városnak. Méltóságod pedig mindkét elődjének erényeit magáénak mondhatja.

És mi ezek mellett mégis egy harmadik veleszületett jó tulajdonságára apellálunk első sorban: Méltóságod bölcsességére.

És mikor arra kérjük a Mindenhatót, hogy adjon erőt fényes hivatásának betöltésére: egyben azzal az óhajjal fordulunk Méltóságod felé, vajha sikerülne bölcsességével egybeforasztni e város széthúzó társadalmát, és a jóért és nemesért, mint egy ember lelkesedő társadalom élén, nagygyá, hatalmassá tenni Aradot.

A hangos éjjennel fogadott beszéd után Mandl Vilmos dr. emelkedik fel és inditvágyozza, hogy a közgyűlés szavazzon köszönetet a megjelent küldötteknek, az elhangzott beszédek pedig iktassa szószertint a jegyzőkönyvbe.

Urbán Iván főispán, konstatálva, hogy az inditványt elfogadták, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kristyóry Jánost, Edvi-Ilés Lászlót, és Steinhardt Mór dr.-t küldi ki. Ezzel a közgyűlést, általános éjjenzés közben, bezárja.

Jelen voltak a városi törvényhatóság tagjai közül a főispánon kívül:

Salacz Gyula polgármester, Atzél Péter, Avarfy Ferencz, Almási T. Pál, Ábrai Lajos, Andrényi Károly, Boros Vida, Bing Vilmos, Bund Henrik, Bing Ede, Bonts Döme, Bogdán Virgil dr., Brück Gyula, dr., Bozsik György, Csiky Károly, Csécsi Imre, Domokos Lajos, Deutsch Bernát, Dániel Kálmán, Domany József, Don Konstantin, Eles Armin, Edvi-Ilés László, Funkelstein József, Fényes Dezső, Fetter Géza, Fritz József, Grossmann Jakab dr., Glück Károly, Gál Ferencz, Hász Sándor, Hegedűs László, Herman Gyula, Herzl Bernát, Institoris Kálmán, Kristyóry János, Kádas Kálmán, Kilényi János Kremmer József, Kneffel Lajos, Lusztig Armin, Lócs Rezső, Lusztig Adolf, Leitner Ernő dr., Mark Károly, Maresch Gyula, Mandl Vilmos dr., Millig József, Madarász Antal, Magyary Ferencz, Mittner József, Marek Samu, Mayer Miksa, Münz Ferencz, Mihálik József, Marschall Lajos dr., Neuman Adolf, Nemes Zsigmond dr., Nesnera Aladár, Nikolits Péter, Neuman Dániel, Nagy Lajos, Ottenberg Tivadar, Perger János dr., Pekár Károly, Purkár György, Posgay Lajos dr., Probst Mihály, Pollák Vilmos, Péterffy Antal, Révész Adolf, Robitsek Agoston dr., Reicher Ferencz, Remetey F. Károly, Rosenberg Sándor dr., Rieger Imre, Reicher Károly, Rozsnyay Kálmán, Rozsnyay József dr., Reinhart Gyula, Ring Lajos, Rosenberg Miksa, Reisinger Sándor, Sarlot Domokos, Simay István, Szalay Károly, Sófaly György, Schusztér Illés dr., Schwarcz Jenő dr., Steiner Jakab, Spitzer Jakab, Szontagh Gyula, Szathmáry János, Szalay Antal, Sonnenfeld Károly, Tisch Mór dr., Tones Ede, Tóth József, Tenner Lajos, Urbányi Béla, Varjassy Lajos, Virágh Lajos, Vas Gusztáv, Vizer Lajos, Vertán Oszkár, Vannay Gyula, Vajda István, Weisz Dávid, Wadowszky Gusztáv, Wallfisch Armin, Weisz Sándor, Zikó János, Zemplényi Sándor, Zachariás Géza.

Tisztelgések a főispánnál.

A közgyűlés után a főispán bevonult a főispáni terembe, hol a városi küldötteket fogadta. Körülbelül másfél óráig tartott, míg minden tisztelő csoport megjelent a főispán előtt.

Az egyházak.

Megnyitotta a sort a *minoriták* és más róm. kath. lelkészek küldöttsége, melynek élén Csák Czirjék dr. rendfőnök a következő beszédet intézte a főispánhoz:

Alig néhány negyedóraja annak, hogy a legszentebb áldozatot bemutattam az Urnak, kérve őt, az urak Urát és királyok királyát, hogy Méltóságodat tövises, de közjóra irányuló, messze kiható működésében kegyelmével támogassa.

Most itt állok mint Arad szab. kir. város polgára s 25 ezer róm. kath. hívő lelkésze paptársaimmal, hogy üdvözöljem Méltóságodat nehéz hivatása hajnalhasadtán.

Két század óta osztozik a lelképásztorkodást Aradon vezető minorita rend a sok megpróbáltatáson keresztül ment, de az ország közbecsülésétől övezett e derék nagy város jó e balsorsában, és mindig szerencséjének tartotta, ha annak polgáraival megoszthatta a keserűség kenyerét is. Mi sem akarunk hűlenek maradni soha tradíciókhoz, ámbár kérjük Istent, hogy ne a keserűség, hanem az öröm poharát nyujtsa e derék városnak osztályrészüül.

E reménytől eltelve, kecsgetve üdvözöljük Méltóságodat magas állása küszöbén és lelkünkben, szívünkben kívánjuk, hogy minden nemesre Aradvármegye és Arad város javára irányzandó munkásságát bő sikerrel áldja meg a jó Isten; lelkünkben kívánjuk, hogy e vármegye és Arad sz. kir. város jólétét szíven viselő minden polgár értse meg Méltóságod nagytrórái lelke szándékát s azt a közjóra Méltóságoddal karöltve érvényesíteni törekedjék. Az Isten éltesse!

Urbán Iván biztosítja a szót, hogy az anyaszetegyháznak hű fia volt és marad is mindhaláláig. Köszönetet mond az üdvözlőért s kéri a rendfőnököt, hogy az egyházmegyei főpásztornak is, ki nem jelenhetett meg, tolmácsolja köszönetét.

A hitfelekezetek együttes küldöttségét Goldis József gör. kel. román püspök vezette. A püs-

pök szép beszédben kiemelte, miszerint a főispán multjában nagy biztosítékát látja annak, hogy feladatának mindenkor magaslatán fog állani. Mint a megye szülöttének, ki a népet közvetlenül ismeri, módjában van, hogy ez ismereteit értékesítse. Kéri az istent, hogy a város és népe javára sokáig éltesse. Urbán Iván válaszában hangsúlyozta, hogy csak az az ember lehet jó, ki vallásához ragaszkodik, hogy mely valláshoz, az nem tesz különbséget. Igéri, hogy legszentebb kötelességének tartja mindig, hogy a lelki meggyőződést tisztelje s a hitfelekezetek közötti békét és egyetértést elősegítse. A küldöttségben Rosenberg Sándor dr. főrabbi az izralita, Csécsi Imre az ev. ref. Frinthe Lajos az ág. ev., Telescu György a gör. kath., Vuics György a gör. szerb egyházak tisztelőit vezették.

Katonák. — Idegen küldöttek.

Szines, ragyogó uniformisokban léptetett be ezután az aradi helyőrség tisztikarának küldöttsége — Lehmann Vincze vezérőrnagy, dandárparancsnokkal élén. Az egyes fegyvernemeket Wachsmann ezredes, a csász. és kir. 33-ik gyalogezred parancsnoka, Lázár Frigyes ezredes, a csász. és kir. 3-ik huszárezred parancsnoka, Hadfy őrnagy zászlóaljparancsnok, Rómay százados, csendőr szárnyparancsnok vezették. A vezérőrnagy üdvözlő szavaira szívélyesen válaszolt a főispán, kijelentve, hogy a jövőben is törekedni fog arra, amit eddig, mint magán ember tett a hadsereg és a polgárság közötti egyetértés előmozdítására.

Hódmezővásárhely város küldöttsége következett ezután. Juhász Mihály polgármester beszédében utalt arra a közös célra, mely a törvényhatóságokat egybeköti, a magyar államesszme istápolására. Urbán Iván igérte, hogy e cél fogja vezérelni őt is s még fokozza, tőle telhetőleg, a két város közötti régi barátságát.

Temesvár város küldöttségének szónoka Geml József főjegyző volt, kinek az előbbivel rokon hangú beszédére a főispán megleghangon válaszolt.

Aradváros tisztviselői.

Impozáns számban jelentek meg Aradváros tisztviselői a főispán előtt, kit azok nevében Salacz Gyula polgármester üdvözölt. Szívének, lelkük örömmel van telve — mondta — s eljöttek, hogy ezt tolmácsolják s szeretetüket bemutathassák. Üdvözlőjük őszinte, mert ismerik a főispánt, annak kiváló jellemét, jóakarát és tetterejét. Erre alapítják hitüket, hogy az ő kormányzása alatt a város még fokozottabban fog virágozni és előrehaladni. Biztosítja hogy a tisztviselői karra minden alkalommal és mindenben számíthat. Kéri, fogadja őket kegyébe és tartsa meg jóindulatában.

Működésemet — mondta válaszában a főispán — a közpályán, a megyei hivatalok alsóbb fokán, mint t. aljegyző kezdtem meg, — és már akkor gyökeret vert bensőmben azon meggyőződés, hogy jó tisztviselő csak az lehet, ki nemcsak azért teljesíti hivatalával járó kötelességeit, mert azon állásra megválasztott, hanem lelke, szíve és érzelme teljes odaadásával szolgál a köznek. Ezen érzés, ezen öntudat kisért fokozatos előmenetelemben és ezt hoztam magammal megőszült fejjel, de erős, szilárd akarattal és törhetlen erélylyel a mai állásomba is.

Kérem tehát önöket szívleljék meg a székfoglalóban kifejtetteket, mert én önökkel és nem önök ellen akarok működni!

Őszinteséget kérek irányomban és lelkiismeretes buzgóságot a közszolgálatban. Fogadjanak és támogassanak szívesen, mert faladatunk és törekvésünk egy: a becsületes közszolgálat!

— Biztosítjuk! — Éljen! — volt erre a lelkes felelet.

Hatóságok, testületek.

A bírói és ügyészi kar küldöttségét *Ottrubay* Károly törvényszéki elnök vezette, ki őszinte szeretetről biztosítja a főispánt. *Urbán* Iván válaszában a szeretethez őszinte barátságot is tért. A járásbírók tagjait *Kugler* István kir. áblai bíró, az ügyészséget pedig *Meszlényi* Antal kir. alügyész vezette.

A pénzügyigazgatóság, a hozzátartozó hivatalok és a dohánybevéltő hivatal tisztelgői nevében *Krausz* József pénzügyigazgató üdvözölte a főispánt. A pénzügyigazgató szépen kiemelte azt a törekvést, mely oda irányul, hogy az ő hivatali működésük természetszerű ridegségének élet vegyék. *Urbán* Iván örömmel említi, hogy az aradi pénzügyigazgatóság részéről mindig a szigorú lelkiismeretességet, de egyúttal a méltányosságot is tapasztalta.

Az ügyvédi kamara tagjai *Szalay* Károly elnök vezetése alatt tisztelgtek. *Szalay* szépen fejtette ki, hogy az üdvözlés a főispáni méltóság mellett a személynek is szól. *Urbán* Iván éppen ezért tartja kiválóan rokonszenvesnek megjelenésüket.

A közjegyzői kamara küldöttei élén *Bonts* Döme elnök üdvözölte *Urbánt*, ki szívélyesen fogadta a megjelenteket, mint régi barátait.

Az áll. jószágigazgatóság és kincstári ügyészség szónoka *Csernovics* Diodor dr. jószágigazgató volt. Támogatást kér hivatala részére, melynek kiválóan nemzeti iránya van. A főispán, mint ki a gazdasági intézményeket szíven viseli, megígéri, hogy a hasonló célú állami hivatalt is istápolja erejéhez képest.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének küldöttsége nevében *Mark* Károly üzletvezető üdvözli. Kijelenti, hogy ők is részt kívánnak a közös jóra vezető munkában. *Urbán* Iván örömmel fogadja e szavakat, melyekből tudja, ha jó tanácsra lesz szüksége, hová forduljon.

A folyammérnökség részéről *Endre* Antal főmérnök fejezi ki tiszteletét, mire a főispán rokonszenvesen válaszol.

A kulturmérnökség élén *Veszprémy* József üdvözli. Beszédében felemlíti a főispánnak a kulturmérnöki szakban felmutatott jártasságát. *Urbán*, megköszönve az üdvözlést, elismeri, hogy éppen ez a szak, melyekhez a közigazgatási ügyeket kivéve, a legjobban ért.

A posta és távirtda hivatal küldötteit *Szell* Ernő postafőnök vezeti. Elmondja, hogy hódolatuk őszinte, mert nem kívülről, hanem belülről fakadt. Éppen ez a körülmény az — jegyzi meg a főispán válaszában — amit legnagyobbra becsül.

A főgimnázium tanári kara nevében *Burián* János igazgató köszönti és kéri, legyen pártfogója a Bibics-alapítványból létesített intézetnek, melynek ügye régebben nem kis mértékben foglalkoztatta a megyét. *Urbán* Iván készséggel megígéri támogatását.

A főreáliskola tanári kara nevében *Boros* Vida igazgató örömmel üdvözli, azon alkalomról, hogy a király kegye ily magas polcra uttatta. Kívánja, hogy nemes törekvéseit siker koronázza; egyben intézete irányában rokonszenvét kéri.

Urbán Iván hosszas válaszában megemlékezik arról, hogy ő is reáiskolában kezdte tanulmányait s a technikai pályára készült, de a özrejátszó körülmények folytán a jogi tételre épített.

— Ich bin auch ein verkapter Techniker — mondta derültséget keltve.

Varjassy Árpád tanfelügyelő a tanfelügyelés, tanítóképző, községi polgári és elemi iskolák és egyéb népoktatási testületek hatalmas küldöttségében üdvözli s kéri, tartsa ezek

működését figyelemmel. Érdekes volt, mikor a tanügy iránti érdeklődéséről szólva, az ellenőrző feladatát említette.

— Ez férfiakkal szemben könnyű, de nehéz a hölgyekkel szemben — jegyezte meg a küldöttségben nagy számmal levő tanítónőkre czélozva.

A főispán az antiszemitizmusról.

Kiválóan érdekes volt a főispán azon válasza, melyet az izraelita hitközség szónokának, *Rosenberg* Sándor dr. főrabbinak beszédére adott, mikor ez a város és megye magyar zsidóságát figyelmébe ajánlotta.

A zsidóságot — mondta a főispán — legifjabb korától fogva hazafias érzelméről ismeri. Nagyra becsüli az aradi izr. hitközség megjelenését, annál is inkább, mert egy pár könyomatos ujság pajzánságból, vagy rosszakaratból azt hiesztelte róla, hogy antiszemita. A jelen tisztelgők között lévő barátaira hivatkozik, kik legjobban tudják, mennyire nevetséges ez az állítás. Azokat, kiket a barátság egybeköt, nem választhatja szét a vallás. Ez az ő szava a ráfogásra, melyet különben fényesen meghazudtol, hogy e küldöttség előtte megjelent.

Kereskedők, iparosok, Lloyd-társulat.

A kereskedelmi és iparkamara, kereskedelmi testület, kereskedők köre és a felső kereskedelmi iskola tanári karának impozáns küldöttségét *Kristyóry* János vezette. *Kristyóry* beszédében megemlékezik arról, mily kellemes meglepetést keltett az, hogy a főispán székfoglaló beszédében gazdasági, kereskedelmi és ipari érdekekről szólt.

Urbán Iván kijelenti, hogy ez érdekeket szíven hordja. Figyelmezteti a megjelenteket, hogy ne hallgassanak soha ama kósza hirre, mely szerint a kereskedelem és iparnak ellensége az agrárizmus. E három tényezőnek együtt, egymásért kell dolgozni.

Nikolits Péter ipartestületi elnök ezernél több aradi iparos nevében üdvözli a főispánt, ki válaszában az ipar s öképen a kisipar fontosságát fejtegeti.

Az aradi Lloyd-társulat küldötteit *Bing* Vilmos elnök vezeti. Meleg hangú beszédére a főispán a társulat iránti érdeklődésének ad kifejezést, minek különben már jelét adta, mikor az elnökkel egy társadalmi mozgalom megindítását tervezte. Most idejét látja, hogy e terv megvalósuljon.

Egyéb küldöttségek.

A Kölcsey-egyesület és a nemzeti szövetség küldöttei élén *Varjassy* Árpád intézett beszédet a főispánhoz, ki köszönete mellett támogatását ígérte meg.

Az arad csanádi egyesült vasutak küldöttségét *Vásárhelyi* Béla vezérigazgató és *Hegedüs* László vezették. A szónok *Hegedüs* volt, ki egyben a mérnök és építész-egylet nevében is üdvözölte a főispánt. *Urbán* Iván hosszasan válaszolt. Büszke arra, hogy a vasut első kapavágásainál jelen volt s hogy az elmúlt negyedszázad alatt oly nagygyá fejlődött az intézmény, mely megörökítette egy régi jó barátja: *Boros* Beni emlékét.

Az összes aradi pénzintézetek az aradi első, az aradmegyei takarékpénztár, az aradi ipar és népbank, az arad-csanádi gazdasági és a Viktoria takarékpénztár igazgatóságai nevében *Sarlot* Domokos üdvözli szívéhez szóló meleg beszédében a főispánt. A tisztelgést őszinte örömmel fogadja az ünnepelt.

A gyógyszerészek karát *Földes* Kelemen vezette, kinek üdvözölő szavaira szívélyesen felel a főispán, és támogatásáról biztosítja a megjelenteket.

A vendéglősök, kávéosok és a pinczerek együletét *Nagy* Lajos elnök vezette. Szavaira meleg hangon válaszolt a főispán.

A városi szabadelvűpárt.

Legutóljára maradt az aradvárosi szabadelvű párt küldöttsége, mely a benne résztvevők nagy számánál fogva is hatott. *Tagányi* István pártelnök szíve teljes melegével köszönti a főispánt s fejtegeti azt a politikai irányt, melyet a haza bölcsse megadott, s mely kultur-néppé tette a magyart. Kéri, lobogtassa lankadatlanul a zászlót, melyre ez van írva: jog, törvény és igazság.

Urbán Iván nagy kitüntetésnek tartja, hogy a szabadelvű párt megjelent üdvözlésére. Fogadja, hogy soha sem fog anélkül cselekedni, úgy a megyében, mint a városban, hogy a szabadelvű párttól tanácsot ne kérne. Jóakarukat kéri s biztosítja, hogy a jóakarátát tőle is elvárhatják mindig.

A bankett.

Emberemlékezet óta nem volt annyi ember a *Fehér Kereszt*-ben, mint ma. A téli kertben s az emeleti nagyteremben volt terítve, mindkettő zsufolásig megtelt.

A téli kert főasztalánál az ünnepelt főispán, *Urbán* Iván ült a főhelyen, az emeleti teremben pedig *Vásárhelyi* László. Köröttük Aradváros, a megye s a vidék honoráczirai, társadalmának legelőkelőbb emberei, a középosztály, a kereskedő- és iparvilág minden rétege csoportosult, hogy poharat ürítsen az új főispán egészségére s meghallgassa a banketten elhangzó felköszöntőket.

A főasztal közepét — mint említettük — *Urbán* Iván főispán foglalta el. Jobb oldalán *Goldis* József gör. kel. román püspök ült, balján *Hieronymi* Károly valóságos belső titkos tanácsos, Aradváros országgyűlési képviselője.

Hieronymitól balra ültek *Lehmann* Vince vezérőrnagy, dandárparancsnok, *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag, az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, *Pogány* Károly krassómegyei főispán, *Lukács* György dr. békésmegyei főispán, *Salacz* Gyula kir. tanácsos, polgármester, *Zselénski* Róbert gróf főrendiházi tag, *Lázár* Frigyes huszárezredes, *Dálnoki* Nagy Lajos dr. alispán, *Juhász* Mihály h.-m.-vásárhelyi polgármester, *Csernovics* Diodor dr. államjószágigazgató.

Goldis püspöktől jobbra: *Fascho-Moys* Sándor miniszteri tanácsos, *Bethlen* Miklós gróf hunyadmegyei főispán, *Atzél* Péter volt aradi főispán, *Wachsmann* Vilmos ezredes, a 33-ik gyalogezred parancsnoka, *Ottrubay* Károly kir. törvényszéki elnök, *Ambrózy* Béla csász. és kir. kamarás (Temesmegye), *Márk* Károly államvasuti üzletvezető, *Wawrecska* Kálmán alezredes, térparancsnok, *Geml* József temesmegyei, *Schill* József aradmegyei főjegyzők, *Kristyóry* János kereskedelmi és iparkamarai elnök.

A főasztal másik oldalán: *Bissingen* Ernő gróf, *Fialka* Károly krassómegyei alispán, *Capdebo* Géza nyug. ezredes, *Csák* Czirjék dr. minoritarendi tartományi rendfőnök, *Capdebo* Gergely temesmegyei, *Betegh* Miklós hunyadmegyei alispánok, *Jósika* Lajos báró, *Bánhidly* Antal báró, *Szűry* Kálmán kir. tanácsos, közalapítványi előadó (Temesmegye.)

Az oldal-asztaloknál, ugyszintén az emeleti teremben a több mint ötszáz főre tehető banket-közönség a kijelölt helyek szerint ült le. Ott voltak: *Mangra* Vazul nagyváradai gör. kel. román püspöki helynök, *Hadffy* Imre őrnagy, honvéd zászlóaljparancsnok, *Krausz* József kir. pénzügyigazgató, *Jósika* Miklós br. (Hunyadm.), *Szathmáry* Gyula kir. tanácsos, nyug. alispán,

Rónay Ernő (Torontál m.), Gallucz János kir. tanácsos, földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsos, Hamsea Agoston és Papp protosynczelusok, Bohus László báró, Bohus Lajos báró, Breda Viktor gróf, Gerliczy J. báró (Krassómegeye), Radossevits Lajos báró (Krassómegeye), Rómay Béla csendőrszázados, Barabás Béla dr., Capdebo Ferencz, Endrey Gyula, Issekutz Marczell dr., Lázár Árpád, Ortutay Gyula, Soly mossy Lajos báró, Vancsó Gyula és Wittmann János országgyűlési képviselők, Tagányi István, az aradvárosi szabadelvűpárt elnöke, Institoris Kálmán aradvárosi, Issekutz Aurél krassómegeyi főjegyzők, Sartet Domokos főkapitány, Beles János aradi, Szentés Vidor makói kir. közjegyzők, Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, Boros Vida állami főrealiskolai, Burján János kir. főgimnáziumi igazgatók, Nikolits Péter ipartestületi elnök, ifj. Blaskovich Erneszt földbirtokos, — továbbá:

Almási T. Pál, Avarffy Ferencz, Apor Gyula, Assael József, Almay Olivér, Abfall Ferencz, Adamovits László, Andrenyi Károly, Angel István dr., Auszterweil László dr., Ábrai Lajos.

Biró Lajos, Brück Gyula dr., Bácskay Béla dr., Biró Albert, Babuck V., Blau Mór (Törökbecse), Babó Iván, Baross Zsiga dr., Balás István, Bogdánffy Béla dr., Boros Iván, Borsos Lajos, Baross Ferencz dr., Borsos Géza, Borsos Béla dr., Barkassy Kálmán kir. tanácsos, Boksan Szevér, Bárdy Kálmán, Beles Vazul, Beéri Dezső, Bildhauer Albert, Bund Henrik, Balogh János, Buczurka József, id. Bolyos Mátyás, ifj. Bolyos Mátyás, Bolyos István, Barbura Miklós, Bedrich Lajos, Benedek Árpád, Bolyos József, Bentzur Dániel, Beliczey Géza (Békés m.) Balás István dr. (Torontál m.) Biró Kálmán, Bing Vilmos, ifj. Belatini Braun A., Bogdán Virgil dr., Blaskovits Antal, Baader Henrik (Temesvár), Baross László.

Czárán Márton, Cziffra János, Chirke Vilmos, ifj. Czeiler István, Csécsi Imre, Csorogár Romulusz, Csiky Károly, Csürös Imre, Csillag Ignác dr., Csukay Sándor, Csiky János, Csiky Lukács, Csukay Gyula, Cselkó Árpád, Cs. Endes Dániel.

Domonkos Lajos, Dániel Endre, Dörner Márton, Dániel Ferencz (Ellemér), Domány József, Deutsch Bernát, Darvas Lajos, Dániel Lajos dr., Dániel Kálmán, Dániel László, Darányi János, Dobiasch József, Dániel Miklós, Dan György, Domány József, Deutsch Bernát, Darabanth János dr., (Temes m.), D'Ellevaux Béla (Temes m.)

Eles Armin, Edvi-Ilés László, Exterde Kálmán br., Edes Elemér, Eliás Simon (Pécska.)

Fetter Géza, Farkas Ernő, Földes János, Friedman Ignác, Friebeisz Miklós, Földes Soma, Fényes Dezső, Funkelstein József, Faragó István, Fejér Leontin, Fejér József, Fikker József, Fodor Imre, Fidy Lajos, Fösztér Elek (Csanád m.), Füzesséry Kálmán (Csanád m.), Fábrián Lajos, Frint Lajos, Fejér Gyula, Faragó Gyula.

Gaskó Béla, Gál Lajos, Gallu József, Grotzeszku Sándor, Gherba György, Gherba Gusztáv, ifj. Gantner János, id. Gaál Ferencz, Gren Nándor, Gutzjahr Mihály, Gebhart István, Glük Károly, Gartner Rezső (Temesvár), Gyulányi Rezső, Gyürky Gábor.

Herzel Bernát, Hámory László dr., Hász Sándor, Heinrich Sándor, Hegedüs László, Herling Gyula, Heitz Nándor dr., Heppes Aladár, Halmi Andor, Hoffbauer Lajos, Hann Alajos, Holländer Samuel, Holländer Miksa, Horváth Gyula, Hatzelhoffer Ádám, Hanthó Jenő, Hajek Rezső, Hendrey Pál, Habereger György.

Ispravnik Szevér dr., Issekutz László dr., Issekutz Károly dr., Institoris István dr.

Jóó Béla, Jakabffy Gyula, Joneszku György, Jung Péter, Jank János, Jakabffy Dezső.

Kovács Jakab, Keresztes Gyula dr., Kövér Antal, Kotz József, Kell Lipót dr., Kövér Márton, ifj. Kintzig János, Kiss Gyula, Kohn S. N., Kneffel Lajos, ifj. Kristyó János, Keller Izsó, Knar Lajos, Kugler István, Kovács Marczel dr., Köller János, Kadas Kálmán, Köpf János dr., Kossitzky Viktor, Kovács Miklós, Koszika Mihály, Kiss Mihály, Kádár György, Kacsin-

ka Árpád, Kádár József, Keresztes Lajos, Kohn Lajos, Kállay Gyula, Kuntz János, Kintzig János, Konopy Kálmán, Kovacevits György, Kömüves István, Knauer József, Kreitler Ferencz, Kotzó Károly, Kabdebo István, Kirieszku Gyula, Kokas József, Králitz Gyula, Kaufmann Sándor, Kramp János dr., Kripp József, Kozma György, Kripp Vilmos, Klein Béla dr., Kaufman Mátyás, Konopán Miklós, Kovács Vincze, Kayzer Lajos (Törökbecse), Kapdebo János dr., Konschitzky József, Kövér Béla, Kiss Ferencz, Koronghy Gyula (Krassó m.) Kasztory Mihály (Temes m.), Kertész Miksa dr., Kass Lajos.

Leopold Zsigmond, Lászlóffy Gyula, Lovizer Imre (Törökbecse), Lendvai Sándor, Lukács János, Lamberger Lajos, Laukó Albert, Laczka János, ifj. Lócs Rezső, Ludig István dr., Löw Mihály dr., Lengyel Sándor dr., Lengyel Gábor, Lázár Gyula, Lovich Gyula, Lovich Dezső, Lázár Zoárd dr., Lonovics Gyula (Csanád m.) Löwinger Miksa dr., Leitner Ernő dr., Laczay Endre, Laehne Hugó, Lázár Farkas (Hunyad m.) Leszkay András színigazgató.

Medveczky Ede, Meszlényi Antal dr., Mezey Andor, Mittler Izidor dr., Mandel Vilmos dr., Melczer László (Heő-Bába), Mezey Béla, Magyar Ferencz, Marshall Lajos dr., Maresch Gyula, Millig József, Marzsó Iván, Mladin Miklós, Madarász Antal, Mairovitz Emil, Mauró József, Muzsaj Géza, Mairovitz Mór, Munk Rezső, Machi Ardeleán Demeter, Magyar Pál, Momák Flórián, Milován Pál, Montia Izaiás, Mayer Miksa, Martiny Gyula, Mateovics jegyző, Méhes Gáspár.

Nachtnebel Ödön, Nesnera Ádám, Nattland Bernát, Neuman Dániel, ifj. Neuman Adolf, Nits Pál, Nemess Zsiga dr., ifj. Nachtnebel Ödön, Nachtnebel Gyula, Nika János, Novák Kornél, Novák István.

Ottenberg Tivadar, Onku Miklós dr., Oláh Ödön, Odray Antal, Ormi Mór dr., Oszter János, Osztóin Zsiva (Török-Becse), Öry Aladár, Öry Sándor, Öttvös Dániel dr.

Pálmai Lajos dr., Purgly János, Purgly László, Purgly Lajos, ifj. Purgly János, Purgly Emil, Predragovits Kristóf (Melencze), Persa Péter, Pichler János, Purkariu György, Pap Elemér, Péterffy Andor, Perger János dr., Pozsgay Lajos dr., Palágyi Károly, Papp Miklós, Pellegrini József, Posevitz Géza, Páris Gábor, Popeszku János, Popovics György dr., Paykert Henrik, Patkós Gábor dr., Povázsay Soma, Péczely Elek, Pálya Mátyás, Parecz Béla dr., Parecz Gyula dr., Péterffy Antal, Probst Mihály, Páris Lajos, Pokomándy Imre (H.-M.-Vásárhely), Pietsch Lajos (Hunyad-m.), Prepeliczay Ödön (Temes-m.)

Révész Adolf, Ring Béla dr., Robitsek Agost dr., Rosenberg Miksa dr., Róth Henrik, Ring Lajos, Ring Géza, Ronay István, Ribiczey Ferencz, Reicher Károly, ifj. Reicher Károly, Reitter Ödön dr., Rob György, Rázel István, Rajla Márton, Rajla Péter, Radó Károly dr., Rác Márton, Rozsnyai Kálmán, Récey Miklós, Reiniger Samu, Reisinger Sándor, Réthy Viktor, Reinhart Gyula, Reitter Rezső (Krassó m.), Rosenberg Sándor dr. Riegler József.

Sándor Ede, Steiner Ferencz, Steinhardt Mór dr., Sági Henrik, Solyos Gusztáv (Törökbecse), Singer Gyula, Schusztar Henrik dr., Schwarz Jenő dr., Suciú János dr., Steiner József, Solyosán Ilés, Sorbán János, Skonda László, Stéger Vendel, Suhajda Béla, Schreyer Jakab, Sorbán Kornél dr., Seidner Bernát, Seidner Miklós, ifj. Salacz Gyula, Steintz Gábor dr., Senk Ferencz, Sármezey Akos, Schreiber Antal (Törökbecse), Stauber József, Steiner Jakab, Sternthal Salamon (Temesvár), Scharner Sándor dr.

Szathmáry János, Szathmáry Géza, Szalay Antal, Szilágyi Zsigmond (Törökbecse), Szigethy N. (Tarras), Szalay Károly, Szlovák János, Szondy Béla, Szél Ernő, Szántó Gyula, Szathmáry Béla dr., Szilvássy Géza, Szathmáry Géza, Szikszay Lajos, Szerény Sándor, Székely Mór, Szalay József főszolgabíró (Orosháza), Szathmáry Lajos (Vinga), Szentiványi Gábor Hunyadmegye.

Tulipán Sándor, Tolnai János dr., Tenner Lajos, Tószegi Aladár dr. (Törökbecse), Trutia Péter, Tisch Mór dr., Tagányi Gusztáv, Tompa Ferencz, Totterer János, Török János, Todorcszku György, Tabajdy Sándor, Tabajdy Gyula, Tiszti Lajos, Tallián Emil (Torontál m.), Te-

deschi Viktor, Tóssy Géza dr., Tenner Ignác, Török Géza, Tagányi Sándor.

Urbán Péter, Urbányi Béla.
Vas Gusztáv, Virágh Lajos, Vásárhelyi Dezső, Vannay János dr., Vizer Lajos, Vas Sándor dr., Verbos Ádám, Vajda Lajos, Valkányi Rezső dr., Veszprémy József, Varjassy Lajos, Vertán Oszkár dr., Várad Török Gyula, Vukuleszku Titusz, Vasecz Pál, Valerian József, Vékony Albert dr., Varga György, Valkovszky Antal, Villányi Izidor dr., Vaja Antal, Vass Géza, Vertán Péter, ifj. Vásárhelyi László, Vásárhelyi József, Verzár Márton.

Wallfisch Armin, Weisz Sándor, Weisz Armin dr.

Zászló Eugén gör. kel. román püspöki titkár, Zachariás Géza, Zikó János, Zorád Ferencz, Zorád János, Zubor Andor, Zászló Mózes, Zöldi Illés (Törökbecse.)

Mikor a főispán bejött, a cigány a Rákóczy-indulóra zendített rá, a banket nagy társasága pedig felállt s úgy tapsolt, éljenzett perczekig.

Az étlap a következő volt:

Méltóságos Urbán Iván főispán ur tiszteletére Aradvármegye és Arad szab. kir. város közönsége által 1900. évi november hó 7-én rendezett diszebed

Étlapja.

Barna leves rántott borsóval,
Tok és fogas tartár mártással és aszpikos hideg étkek,
Angol vesepe:senye és angol rostbeouf körözve,
Vad pástetom melegen,
Pulyka és kappan francia compot és vörös káposztával,
Parfait Piskótával,
Vegyes gyümölcs és Kugler-sütemények.
Vegyes sajtok,
Fekete kávé.
Borok: Magyarádi asztali fehér bor,
Ménesi cabinet vörös bor,
Magyar pezsgő borok.

Pecsenyénél Urbán Iván főispán emelt szót. Az egyesek s az azok összességét képező nemzeteknek — ugymond — van, de kell, is hogy legyen egy eszményképük, melyről lelkesen beszélnek. Hála az isteni gondviselés kegyének, ily dicső, magas eszményképe van a mi nemzetünknek is, kin az emberi szeretet ragaszkodásával csüggünk: ez a mi dicsőségesen uralkodó királyunk. (Az egész társaság feáll.) Kéri a Mindennatót, hogy felséges urunkat és királyunkat családja öröme, hazánk és népeinek büszkeségére, boldogságára soká éltesse! (Lelkes éljenzés és taps.)

Schill József megyei főjegyző most a csanádi püspök alábbi üdvözlő táviratát olvasta fel, mely a csanádi püspöktől érkezett:

Legmelegebb vágyam teljesítését, hogy Méltóságod beiktatási ünnepélyén részt vegyek és Aradvármegyét s Arad városát egyuttal tisztelhessem, fájdalmas betegségem lehetlenné tette. Azért engedje meg Méltóságod, hogy ezen örömmel fogadott beiktatás alkalmából teljes tisztelettel ez uton is üdvözölhessem, igaz bizalmamat irányában kifejezhessem, megyebeli papságomat jóindulatába és kegyességébe ajánlhassam és hazai mindennemű üdvös működésére Isten legbővebb áldását leeshessem.

Dessewffy Sándor,
csanádi püspök.

A lugosi gör. kath. püspök a következő táviratot küldte:

Ünnepélyes székfoglaló beiktatása alkalmából legőszintébb jókívánataimat tolmácsolva Isten áldását kérem fontos működésére, ajánlva egyben aradmegyei hiveimet becses jóindulatába.

Radu Demeter
lugosi püspök.

*Bánhid*y Antal br. a főispánt köszöntötte fel a következő szép beszéddel:

Tisztelt Uraim!

Közéletünk terén fontos változás állott be, midőn megyénk és városunk megüresedett főispáni széke Urbán Iván öméltsága személyével tölthetett be, ki állásába ünnepélyesen beiktattatott.

Ósi hagyományos intézményeinkből ma már oly kevés maradt fenn számunkra, hogy midőn régi szokásaink hagyományaként ma még divó ezen ünnepség lefolyása előtt állunk, hazafias lelkesedéssel veszünk azon részt. A ma végbemenő ünnepély körünkben annyival is inkább felkelti az általános érdeklődést, mert ezredéves alkotmányos élet által befolyásolt viszonyainkhoz képest, midőn új főispán helyezettett törvényhatóságunk élére, ez nem bir egyedül a személyváltozás jellegével, hanem egyszersmind közérdekű eseményt képez. A mi viszonyaink között ugyanis a közigazgatás vezetése s illetve annak felügyeletével a főispán tevékenységi köre kimerítve nincsen, amennyiben a főispán az önkormányzati jogok méltatására is hivatva van, miből kifolyólag szükséges, hogy az ezen fontos állami kiszemelt egyén, a közigazgatás szakismerete mellett az önkormányzati élet érvényesülése iránt is tapintatos érzékkel viselkedjék, továbbá az önkormányzati élet lendületes gyakorlata érdekében, ami viszonyaink kívánatosává teszik azt is, hogy a közigazgatási hivataloskodásnak a társadalmi élettel karöltve kell haladni, minek következtében közérdekű szempontból azon követelmény lép előtérbe, hogy a főispán személyének a közönség rokonszenvét és bizalmát birni kell. A körülmények természetes következménye tehát, hogy a főispán személyében beálló változás, ugy a hivatalos téren, mint a társadalmi életben élénk mozgalmat idéz elő, s ily alkalomkor általánosságban a közönség keble, a sugárzó kedvező jövő kívánsága és reményével van eltelve.

Midőn mi a jövőbe tekintünk, egy fényes tiszta láthatár áll előttünk, bizalommal nézhetünk előre, alkotmányos közéletünk fejlődése biztosítva van s alapot találunk arra, hogy megyei életünk virulni fog. Biztosítást nyújt mindezekre főispánunk személye. Ismerjük őt, a közügyek iránti érdeklődése, munkálkodása, nemkülönben a társadalmi életben való élénk részvétele, nevét mindig a felszínen tartotta, továbbá sokoldalú tevékenysége által bizonyítékát adta annak, hogy jelentőségteljes magas állásának betöltésére hivatva van. Ezek mellett még megérintve azt, hogy a közönség érzületének közvetlen ismeretét hozta magával főispáni székébe, mind-ezekre hivatkozva teljes önérettel állítom, hogy a kormány üdvös intézkedést tett, s a közönség érdekében cselekedett, midőn a megüresedett főispáni székbe Urbán Iván öméltsóságát ültette.

A legszebb kilátások mellett is azonban mindenben a világon szerencse is kell, e végből megragadom az alkalmat, hogy ezen disz-lakomán Arad vármegye nevében üdvkivánataimat nyilvánítsam. Poharamat emelem s ezen poharat Aradvármegye közönsége nevében Urbán Iván főispán öméltsóságára köszöntöm, s Aradvármegye közönségének érzelmeit tolmácsolom, midőn abbéli kívánalmainknak adok kifejezést, hogy ég áldása kísérje és szerencse vezérelje főispánunk működését, engedje a sors, hogy feladatát akként legyen képes megoldani, amint ő maga is óhajtja, sikerüljön megvalósítani mindazon terveket, melyekkel ma állásának kezdetén eltelve van sikerüljön elérni, hogy fáradozása gyümölcsében örömet találja, a ma nyilvánuló lelkesedés tartson vele egész pályáján át, az Isten ő méltóságát a közügy és vármegyénk számára sokáig éltesse!

A köszöntőt zajos éljenzés és taps követte. Hasonló lelkesedés kísérte *Kristyó*ry János alábbi toasztját, melyet a város közönsége nevében szintén a főispánra mondott.

Uraim! A vármegye nevében az imént elmondott szép szavak után nem azért emelek szót, hogy az azokban kifejezett érzelmeiket kiegészítsem, vagy megtoldjam, mert hiszen az előttem elhangzott áldomás mind-

nyájunk érzelmét fejezi ki, — hanem azért, hogy Aradváros polgárai nevében azokhoz szívvvel, lélekkel csatlakozzam s e polgárok nevében a mi igen tisztelt főispánunk iránt érzett tiszteletünket kifejezésre juttassam.

A városipolgárság, tisztelt uraim, a leg-
őszintébb örömmel fogadta ő felségének azon határozását, amelylyel a város és a megye élére oly férfiut állított, aki mint előző hivatali foglalkozásával a vármegyét szolgálta s birtokainál fogva a vármegyey nemesség sorába tartozik, másrésztől azáltal, hogy Arad legrégebb polgárainak egyik tiszteletreméltó ágával szoros kapcsolatban van, joggal tekinthető e város polgárának. Eképen főispánunk személyében csak megerősödik az a frigy, mely Aradmegye és Aradváros között fennáll és a melynek tartósságához, bensőségehez az ő polgári erényekkel gazdag egyénisége, munkaszeretete és munkabecsülése, a városi polgári elem törekvéseinek ismerete nagyon sokkal fog hozzá járulhatni.

Minket, e város polgárait az a cél lelkesít, hogy Aradot, munkánk, szorgalmunk és hazafiságunk segélyével felvirágoztassuk. A munka, szorgalom és hazafiság, a miben főispánunk eddigi pályáján is példakép lehetett előttünk. Biztosítékát találjuk mi benne annak, hogy velünk együtt fog munkálni városunk javán és előmenetelén, és vezetője, irányítója lesz a mi közczélú és társadalmi tevékenységünknek. Adja Isten, hogy ily irányú törekvései Arad város javára mennél nagyobb sikert érjenek el.

Ezen áldomás poharamat Aradváros polgárainak nevében emelem, magyar szívvvel, magyar lélekkel és magyar őszinteséggel kívánva, hogy Urbán Iván főispán ur öméltsóságát a mi büszkeségünkre az Isten sokáig éltesse. Éljen!

Már ekkor oly zajos volt a hangulat, hogy a felköszöntöket alig lehetett még a közvetlenül közel ülőknek is megérteni. A legtöbb toaszt ugy szólván nyomtalanul vészett el az egyre növekedő zsvajban.

Urbán Iván főispán megköszöni *Bánhid*y Antal br. és *Kristyó*ry János lelkes szavait, azon óhajással, hogy e ragaszkodás a legbensőbb, legtartósabb legyen.

Vásárhelyi László élleti a kormányt, mint a valódi szabadelvűség előharcosát, mely az alkotmányos élet működésének útját a göröngyöktől mentessé tette. (Hosszas éljenzés.)

Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester a beteg *Dessewffy* püspök egészségeért iszik, a ki, ha nincs is jelen, de sziveinkbe van zárva.

Tagányi István, a szabadelvű párt elnöke, Arad országgyűlési képviselőjét, *Hieronymi Károlyt* köszönti fel nagy tetszés között. Mint törvényhozó és belügyminiszter — ugymond — a szabadelvűség zászlaját fennen lobogtatta, az ő belügyminisztersége alatt született meg az egyházpolitikai törvény s virult fel országszerte a szabadelvű intézmény. Midőn az alkotmány hajója csaknem zátonyra került, ő is azok közt volt, kik a hajót biztos révbe terelni segítették. Örömmel iszik ez érdemes férfi egészségére.

Hieronymi Károly rövid ideig kívánja igénybe venni a társaság figyelmét. Meg van győződve arról, hogy a mai ünnepség diszének és fényének összhangja ugy reá, mint a törvényhatóságra s a szomszéd megyék küldötteire is a legszebb benyomást gyakorolta. A mai ünnepnek az ad kiváló jelentőséget, hogy ugy a főispán, mint Aradmegye, a város és a szomszéd megyék főtisztviselői egyértelműleg hangoztatták, hogy az eddigi ellentétek megszűntek s az erők most már egy célra egyesíthetők. Erre a kijelentésre ő ugyan Arad közönségétől nem kapott mandátumot, de ismerte a város közönségének gondolkodását, biztosíthatja a főispánt s a törvényhatóságokat, hogy e törekvésük Aradváros közönségében élénk visszhangra talál s együttesen fognak működni a szép esz-

mék megvalósításában. E meggyőződése teti a főispánt s a megye és a város főtisztviselőit. (Hosszas éljenzés.)

Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán *Goldis József* püspököt köszöntötte fel az alábbi, lendületes toaszttal:

Nagy feladatunk elérhetése czéljából első sorban szükségünk van a közélet összhangjára, a társadalom nyugalmára, a lelkek békéjére, a testvéries együttérzésre.

Annál nagyobb volt tehát örömünk és ez az öröm végig viszhangzott, ugy Arad sz. kir. város, mint a vármegye legtávolabb eső helyein, midőn egyik épp oly fontos, mint diszes állásra, a hívők bizalma s a király kegyelme azt a férfiut, vármegyénk ama kiváló szülöttjét jelölte ki, a kiról tudtuk, hogy igaz hit van benne, tehát a maga kegyeletének minden érzésével tisztelni fogja a másik hitének pietását; s a kiról tudtuk, hogy igaz hazafiság van benne, tehát a haza autonóm érdekeinek gondozása, ápolása, s ha kell, megvédése mellett össze fog fenni velünk ebbeli köteletségeinek teljesítésében, össze fog fenni azzal a jelszóval: együttesen s nem egymással szemközt, s nem egymás ellen.

Ezen nagyértelmű, mindnyájunk által tisztelt férfiura, *Goldis József* aradi gör. kel. román püspök ur ő méltóságára emelem poharamat. Isten sokáig éltesse.

Élénk hatást keltett *Goldis József* püspök alábbi válasza, melyet a tetszés és éljenzés sokszor megszakított:

Méltóságos Főispán ur!

Midőn Aradvármegye és Arad sz. kir. város törvényhatóságai Méltóságodnak főispánna lett kineveztetését és főispáni székbe való beiktatását e napon méltó fényvel megünnepeli, püspöki megyém és aradi hitközségem képviselőivel én is örömmel csatlakozom hozzájuk, azon meggyőződésünknek adva kifejezést, hogy a hazai kormány bölcsen megfontolt felterjesztésére felséges királyunk Méltóságod személyében a vármegyét és várost egy oly főnökkkel ajándékozta meg, ki multjánál fogva kellő biztosítékot nyújt, hogy a magas állásával járó jogok és köteletségek teljesítésében feladatának magaslatán fog állani.

Méltóságod kineveztetése hitünk szerint azért különös jelentőségű, mert mint e megye szülöttje a nép társadalmi viszonyainak közvetlen érintkezésből merített ismeretét s a megye közszolgálatában szerzett bő tapasztalását ezen iker törvényhatóságok jólétének előmozdítása iránti törekvésében a legelőnyösebben fogja értékesíteni.

Általában, ismelve Méltóságoknak jellemző tulajdonságait, nem vonjuk kétségbe, hogy kormányunk képviselőiben e polyglot törvényhatóságok területén lakó nemzetiségek és vallásfelekezetek békés együttlétének és testvéri egyetértésének is főtényezője leend.

Hogy ezen magasztos, de nehéz feladatának a legsikeresebben megfelelhessen, kérjük az isteni gondviselést, hogy Méltóságodat teljes erőben és egészségben igen sokáig tartsa meg.

Varjassy Lajos gazdasági tanácsos *Fasch*-*Moys* Sándor miniszteri tanácsosra mondott lelkes felköszöntőt, ékes szavakban hangsúlyozva azt a nagy érdeklődést, melyet az minden alkalommal városunk iránt tanusított.

Trutia Péter a hadsereget köszöntötte fel. *Lehman Vincze* vezérőrnagy őszinte köszönetet mond a rokonszenves szavakért a társaság minden tagjának, hogy ily szimpatikus módon adott kifejezést a hadsereg iránti szeretetének és tiszteletének (Zajos éljenzés).

Edvi-Ilés László a megjelent vendégeket éllette nagy tetszés közt az alábbi beszédben:

Uraim! Amikor mi: Aradvármegye közönsége és Aradváros polgársága a magunk szűkebb családi körében ünnepet ültünk, hogy a két törvényhatóság ügyeinek élére állított köztisztelt férfiú iránti bizalmunknak és ragaszkodásunknak kifejezést adjunk, — örömmel tölt el bennünket látni, hogy ez ünnepünk tanui gyanánt, inkább részeseiként tisztelhetjük a velünk szomszédos törvényhatóságok igen tisztelt képviselőit, a kiknek megjelenése e mai ünnepet kiemeli a szűkebb háziünnep köréből s annak nagyobb, mélyebbre ható jelentőséget kölcsönöz.

A mi tisztelt vendégeinket, akik az önkormányzati élet e nevezetes mozzanatát velünk együtt ünneplik, a miénkkel azonos érzelmet lelkesíti; az az érzelem, melynek gyökerei mélyen furódvák be a törvényhatóságok talajába: ragaszkodás az önkormányzati intézményhez, melynek bástyái között ez a sok vihártól látogatott hazarész a mult nehéz küzdelmei közepette védője és fenntartója lett az egységes magyar államnak. Es lelkesíti őket az az érzelem is, mely lerombolja a vármegyei és városi területek térképi határait, kiemeli a partikularizmus békóiból, a magyar álmait és a nemzeti eszme diadalaért munkáló egyetlen nagy családdá egyesíti délen és keleten, északon és nyugaton mindazokat, akik odakünn a vármegyékben a nép, idebenn a városokban a polgári elem sorsának intézését vezetik, felfogását, cselekvését irányítják.

Ez a testvéries viszony, az állameszméhez s a nemzeti ideához minden egyebet alárendelve ragaszkodó közös érzület, mely bennünket egybeforraszt, magasztos jelenség. Biztos zálogát képezi ez annak, hogy bármiként alakuljanak, vagy változzanak azok a kevesek, melyek között a jövőben a közigazgatás gyakoroltatni fog, ezeket a kereteket az önkormányzati életben megedzett magyar társadalmi tényezők együtt érző, lelkes, hazafias tevékenysége, s mindene fölött hamisítatlan alkotmányos, nemzeti szelleme fogja betölteni.

Ennek a szellemnek a megtestesítőire, ennek a tevékenységnek a képviselőire, a szomszédos törvényhatóságok jelenlévő tisztelt küldötteire, a mi kedves vendégeinkre emelem poharamat. Eljének!

Oláh Ödön államvasuti főellenőr a sajtó tagjaira mondott ügyes, szép toasztot.

Szűry Kálmán kir. tanácsos a meghívott vidéki törvényhatóságok köszönetét tolmácsolja a szives fogadtatásért és szeretetteljes barátságért, melynek ma újból tanui voltak. (Hosszas éljenzés.)

Fent az emeleti teremben is egyik pohárköszöntő a másikat érte.

Dániel László meleg tónusban kezdi a beszédét és hivatkozik arra a körülményre, mikor együtt szolgálták azt a vármegyét, melynek élén ma Urbán Iván áll. A kormány szemelte, kiszemelte, mint a tiszta buzát azt a férfit, akit ma Aradvármegye élére állított. Bár még nincs közöttünk, de megragadom az alkalmat, hogy éltessem őt. (Éljenzés.)

Vásárhelyi László: Egy kérést intéz a felső teremben összegyűltekhez, mely abban áll, hogy legyenek figyelemmel a szónokok iránt, hallgassák meg őket. Tapasztalta, hogy a télikerti társaság a szónokokat nem hallgatja meg.

Pár percnyi szünet után megjelenik *Urbán* Iván főispán. Oriási, hosszan tartó éljenzés kíséri a főispánt *Vásárhelyi* László jobbára az asztalfőhöz.

Az éljenzés elcsillapulta után *Vásárhelyi* László áll fel és lelkesedéstől áthatott szavakkal igaz, őszinte örömmel üdvözli a vármegye új főispánját, s kívánja neki, hogy a megye és Arad sz. kir. város haladásában egy új korszakot alkotva, hosszú éveket eltöltve, dicsőségesen fejezze be azt a pályát, a melyre predestinálva volt.

Újra felhangzott az az élénk és közvetlen éljenzés, mely a főispánt beléptekor fogadta.

Erre *Urbán* Iván főispán emelkedett fel helyéről. Miután röviden hivatkozott volna arra a tullelkesültségre, mely a téli kert szónokait alig engedte szóhoz jutni, szinte megkönnyebülve és felsőhajtva emel szót e társaságban, hol a minden rangkülönbség nélkül összejött férfiak oly igaz örömmel üdvözölték belépésekor. Lelekesültséggel emeli poharát a magyar hazáért, a megye, a város boldogulásáért, különösen itt, hol mindenkit egy eszme, a barát-

ság eszméje hozott össze. Hangos éljenzés közben üríti poharát a jelenlévőkre.

Csukay Sándor radnai főszolgabíró a tisztviselő kar nevében köszönti és üdvözli első sorban Urbán Ivánt, a főispánt, de különösen élteti őt, mint gazdát, mert Urbán Iván a gazdaságközönség előtt nem név, hanem forgalom, melynek hallatára minden gazda föllelekzik. Felhasználja az alkalmat, hogy őt üdvözölje.

Edvi-Illés László: A főispán programbeszédének végén költőre, a költőnek örök mondatára hivatkozott: *A haza minden előtt*. Hivatkozik ő is a költőre, kinek most ünneplik születése századik évfordulóját, ki mondá: „Addig éljen, míg a honnak él.” Szólónak meggyőződése, hogy ez az ember Urbán Iván, a ki iránt való szeretet beköltözött mindnyájunk szívébe.

Általános kívánatra *Barabás* Béla dr. állott fel beszédre. Ismert szónoki hevével az új főispánra emelte poharát, ki mindig uttörője volt a becsületes közigazgatásnak.

Lengyel Sándor dr. általános tetszés között éltette a főispánt.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán *Barabás* Bélát köszöntötte fel.

Nachtnébel Odön humoros toasztban *Ormos* Péter nyug. alispánról emlékezett meg.

Schill József főjegyző az idegen törvényhatóságok kiküldötteit éltette nagy tetszés közben.

Majd *Urbán* Iván főispán *Dálnoki* alispánra üritette poharát. Beszédét többször szakította meg az éljenzés.

A társaság úgy a téli kertben, mint az emeleti teremben még sokáig együtt maradt.

Diszelőadás a színházban

Régen látott a mi színházunk ily diszes és előkelő közönséget, mint aminő ma volt ott a főispáni beiktatási ünnepély alkalmából. Nemcsak a páholyokban, hanem a földszinten is, sőt a zenekarban elhelyezett széksorokban is a bölgyek diszes estély-toiletben, a férfiak ketetében, szép és ünnepélyes látványt nyújtottak. A zenekar fent a színpad mögött elhelyezve, pontban 7 órakor rázendített a Rákóczira. Az induló elhangzása után felvonult a függöny és előttünk állt az egész szintársulat félkörben. Az ünnepélyes rendben felhangzott a *Hymnusz* ájtatos dallama és a közönség a páholyokban és földszinten felállva hallgatta meg a magyar nemzet fohászát. — Az utolsó akkord elhangozván, a hátsó függöny is felgördült és vetített képben a közönség szeméi elé állították a *Honisch* L. István udvari fényképész által ügyesen felvett három épületet u. m. a két új megyeházát és a városházát. A képekben több volt a fotografálás ügyessége, mint az értelem, de a lelkes közönség csakhamar adott értelmet is neki, amennyiben a megyeház megjelentetése alkalmával lelkesen megéljenezte a főispánt, a városháza előtünésekor pedig a polgármestert. Így lett a fotografiákból egy képzet, melyet a közönség egészséges fantáziája megteremtett. Volt élőkép is — amennyiben az egyik szegletben egy horvát kezét fogott egy magyar nemes, a másik szegletben pedig szeretkezve ölelkezett egy magyar paraszt egy román paraszttal.

Ezután következett *Himfy dalai* előadása. A szereplők mindannyian az ünnepélyhez méltóan játszottak és a közönséget nem egyszer tapsokra ragadták.

A kereskedők és iparosok bankettje

A Kass-vendéglő nagytermében este 8 órakor a kereskedők és iparosok rendeztek nagyszabású bankettet, melyen közel 300-an vettek részt. A főispán kíséretével pontban 8 órakor jelent meg a teremben. Belépésekor a zene a Rákóczy indulót játszotta és az egybegyűlt közönség perczekig tartó éljenzéssel fogadta az ünnepelt férfiut. A banketten megjelentek még

Hieronymi Károly országgyűlési képviselő, *Salacz* Gyula kir. tanácsos, polgármester, *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, *Vásárhelyi* László, *Institoris* Kálmán főjegyző, *Sarlo* Domokos főkapitány. Az első felköszöntőt *Urbán* Iván főispán mondotta *6 felsége a királyra*, melyet a jelenvoltak állva hallgattak meg. A felköszöntők árja ezzel megindulva, első szónoknak *Varga* József jelentkezett, ki szépen átgondolt, tartalmas beszédben az új főispánra üritette poharát. *Glück* Károly *Hieronymi* Károly országgyűlési képviselőt éltette. Ezután *Urbán* Iván főispán kifejtve a kereskedők és iparosok fontos pozícióját, azokra és *Varga* Józsefre üritette poharát; az emelkedett felköszöntőt lelkes éljenzés követte. Hosszabb beszédben *Hieronymi* Károly *Nikolits* Pétert éltette. Lelekesedést keltett *Salacz* Gyula polgármester beszéde, melyben a kereskedőket és iparosokat ünnepelte. Szólottak még *Kristyóry* János, *Dálnoki-Nagy* Lajos alispánra; *Edvi-Illés* László a főispánra; *Dálnoki-Nagy* Lajos az iparosokra és kereskedőkre; *Kiss* Ferencz *Sarlo* Domokos főkapitányra; *Sarlo* Domokos az ipartestület tagjaira; *Salacz* Gyula *Vásárhelyi* Lászlóra; *Vásárhelyi* László a kereskedelem és ipar együttes boldogulására.

A banketten az ünnepelt főispán és kísérete $\frac{1}{2}$ 11-ig volt jelen; eltávoztával *Varga* József még rövid szavakban megköszönte a vendégek megjelenését.

A terem nemzeti színű draperiákkal volt feldiszitve és az asztalfő mögött a főispán arczképe, mely *Ravasz* Imre atelierjét dicséri, virággal övezve diszelt. A kereskedők és iparosok még soká voltak ünnepélyes hangulatban együtt.

A társasvacsorán jelen voltak:

Urbán Iván, *Hieronymi* Károly, *Salacz* Gyula, *Dálnoki* Nagy Lajos, *Institoris* Kálmán, *Márk* Károly, *Sarlo* Domokos, *Sugár* József, *Barabás* Béla dr., *Kristyóry* János, *Nikolits* Péter, *Marschall* Lajos, *Edvi-Illés* László, *Hamsea* Agoston protosinec, *Tagányi* István, *Tagányi* Sándor, *Ottenberg* Tivadar, *Staubert* József, *Radó* Károly dr., *Nesnera* Aladár, *Varga* József, *Beles* János, *Weisz* Márk, *Weisz* Sándor, *Kiss* Ferencz, *Sárga* Károly, *Mészáros* Antal dr., *Probszt* Mihály, *Neuman* Dániel, *Angyal* Dezső, *Weil* Alajos, *Inokai* Tóth Lajos, *Barko* Ferencz, *Klein* Ignác, *Reinhart* Gyula, *Maresch* Gyula, *Endes* Dániel, *Klapok* Alajos, *Steigerwald* Alajos, *Mihalik* József, *Egri* Elemér, *Marx* János, *Ferber* Lajos, *Schwellengraber* Gyula, *Fleisher* Adolf, *Tulipán* Sándor, *Panker* Viktor, *Balog* Dávid, *Barcza* István, ifj. *Vés* Ely Pal, *Ederer* Károly, *Skriba* Antal, *Stribernyi* János, *Glück* Károly, *Stoll* Béla, *Stanity* Mátyás, *Wild* János, *Lenárt* Imre, *Menczer* L. *Keppich* Zsigmond, *Klein* Sándor, *Koch* Dániel, *Rottmüller* Ferencz, *Jankovics* György, *Ravasz* Imre, *Faragó* Béla, *Guttmann* Samu, *Farkas* Abris, *Odry* Lehel, *Gebhardt* István, *Szél* Ernő, *Schvarcz* Sándor, *Scheffer* Henrik, *Sebesi* Ferencz, *Kolb* Ferdinánd, *Wojtek* Alajos, *Wagner* Károly, *Weinberger* Ferencz, *Porter* Vilmos, *Jóó* Béla, *Moskovitz* Jakab, *Fejér* Gyula, *Tedeschi* Viktor, *Tapolcsányi* Gyula, *Borlodán* Gyula, *Komlós* Ferencz, *Szász* Dénes, *Deutsch* Mór, *Schvarcz* Sándor, *Lóvi* Ignác, *Ehrenfeld* Ignác, *Mittner* József, *Jánosi* János, *Lohninger* Mihály, *Eiser* Sándor, *Dobró* Pál, *Dobró* József, *Weinberger* János, *Stern* Pál, *Pözl* Miksa, *Gábor* András, *Kohn* József, *Blaha* Károly, *Fischer* Lipót, *Komlósy* György, *Somogyi* Gyula, *Czirák* Alajos, *Sommer* Gusztáv, *Morgenstern* Gyula, *Gruber* István, *Schatteles* József, *Ruzits* István, *Horváth* Károly, *Jäger* József, *Balázs* József, *Brunner* Kálmán, *Brunner* Béla, *Szojka* Béla, *Institoris* Zsigmond, *Nádlér* Lajos, *Izidor* János, *Zajonkovsky* János, *Wechsler* József.

HIREK.

— A király ma délután hosszabb kihallgatáson fogadta *Perczel* Dezsőt, a képviselőház elnökét. Előre megállapított terv szerint a királynak tegnap *Gödöllőre* kellett volna utaznia; de a palotában maradt és az egész délelőttöt dolgozó szobájában töltötte. Ő felsége ma este utazott el kíséretével külön udvari vonaton Gö-

döllőre, ahonnan minden valószínűség szerint hétfőn reggel tér vissza.

— **Az öreg honvédek banketje.** A mai ünnepségnek említésre méltó, a maga hazafias és kegyeletes mivoltában felemelő része volt az a vacsora, melyet *Urbán Iván* főispán rendezett a 48-as honvédek megvendégelésére. A Fehér Kereszt szálló egyik kistermében folyt le este 6 órakor a társasvacsora, melyen negyven öreg honvéd jelent meg. Két öreg ment a főispánért, ki csakhamar meg is jelent a társaságban, hol lelkes éljenzéssel fogadták. *Simay István* elnök üdvözölte s beszédében felemlítette, hogy *Leiningen Károly* gróf vértanu rokona volt Urbánnak. Ez egygyel több ok, hogy az öreg honvédek ünnepeljék. A főispán meghatva köszönte meg a fogadtatást és meleg szavakban válaszolt. Ezután *Tiszi Lajos* mondott köszönetet a főispánra, ki egy ideig a honvédek között maradt, majd mindegyiktől szívélyesen bucsuzva, távozott.

— **Harcz egy kerületért.** *Gajary Ödön*, a csongrádi kerület képviselője, tudvalevőleg az elhunyt *Beóthy Algernon* kerületében Belényesen akar fellépni. A még meg sem üresedett kerületre már is folynak a jelölések. A függetlenségi párt *Dienes Márton*t, a szabadelvűpárt *Bobula Jánost*, *Ugronék Szederkényi Nándort*, a néppárt pedig *Hegyi Antalt* jelöli. Egyszóval a jelölések erős harczra nyujtanak kilátást.

— **Mac Kinley győzelme.** Amerika választó polgárai ma döntöttek titkos szavazással a fölött, vajjon *Mac Kinley* vagy *Bryan* legyen-e az újvilág elnöke. New-Yorkból délután érkezett táviratok már *Mac Kinley* biztos győzelmét jelentették. Es e hírek igaznak is bizonyultak, mert egy Berlinba érkezett new-yorki kábeltávirat szerint *Mac Kinley* 294 szavazatot, *Bryan* 153-at kapott.

— **A bot az iskolában.** A főváros tanácsa most foglalkozott *Molnár* segédtanító ügyével. *Molnár* tudvalevőleg *Kozma Andor* író fiát testileg megfenyítette. A tanács az ügyet a kilencedik kerületi iskolaszék elé vitte, mely *Kiss János* főreáliskolai tanár vezetése alatt bizottságot küldött ki. A bizottság legközelebb ülést tart, melyen kihallgatják a feleket.

— **Krivány halálhíre** terjedt el ma a városban. Egész pozitív formában beszéltek, hogy a református lelkész járt czellájában s az utolsó óráit élő fogolynak kiszolgáltatta az urvacsorát. Mint értesülünk, *Krivány* a legkevésbé sem készül meghalni. Egy másik rab kérette magához a lelkészt s úgy támadt a hír. Erdekes, hogy az a másik fogoly is csak komédiázott, annak sem volt semmi baja.

— **Magyarellenes tüntetés rendőri segédlettel.** *Zombori* flumei magyar czukrász két társával *Susánba* ment táncmulatságra. A mulatságon magyarul beszélgettek, amit meghallva öt horvát, rájuk rontott. Ketten elmenekültek, de *Zomborit* közrefogták és véresre verték. Közben dühösön kiáltottak:

— *Magyar kutya, hogy mersz magyarul beszélni.*

Erdekes, hogy e jelenetet négy rendőr nézte végig. Ugy a verekedők, mint a rendőrök ellen megindította a rendőrfőnökség a vizsgálatot.

— **A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlés** aradi fiókja csütörtökön este nyolcz órakor több fontos ügyben választmányi ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

— **A kínai kérdés rendezése.** Pétervárról táviratozzák, hogy *II. Miklós* császár levelet intézett *II. Viktor Emánuel* olasz királyhoz, felszólítva őt, hogy indítson akciót a kínai kérdés-

nek a nemzetközi konferencián való végleges rendezésére.

— **Nagy robbanás a Pesti Hirlap nyomdájában.** Budapestről jelentik: Ma reggel fél 4 órakor a Váci-körút 78. sz. a. levő házban a „Pesti Hirlap” harmadik emeletének szedőhelyiségében nagy gázrobbanás volt, amelynek három sebesültje akadt. A helyiségben levő gázórát valami javítás végett elvitték s ez alkalommal a munkások egy gázcsövet szabadon hagytak. A nem eléggé elzárt csapon keresztül nagymennyiségű gáz szökött ki, s megtöltötte vele a szűk helyiség minden zugát. Ma reggel *Rosner Ignác* és *Nagy János* betűszedő inasok *Kiss Márton* szedővel beléptek a helyiségbe, ahol azután gyertyát gyújtottak. A következő pillanatban hatalmas dőrej rázta meg a levegőt. A kiömlött gáz meggyuladt, s a három emberen szerencsére csak könnyebb égési sebeket okozott, a helyiség falait azonban alaposan megrongálta. A kárt egyelőre pontosan nem állapították meg. A sebesültek a maguk lábán mentek a mentőkhöz, akik az első segítséget nyujtották nekik.

— **Papp Béla.** Tegnap, mint megirtuk, a fővárosban az a hír volt elterjedve, hogy a szatmári testvérgyilkos *Papp Béla* halálos ítélete már végérvényesen leérkezett Szatmárra. Sőt azt is beszélték, hogy a halálos ítéletet egész csöndességben már végre is hajtották rajta. Ma azt táviratozzák Szatmárról, hogy a hír nem felel meg a valóságnak, mert a halál-los ítélet megerősítése még nem is érkezett le Szatmárra.

— **Egy sikkasztó műépítész letartóztatása.** A bécsi opera előtt a morva-osztrai törvényszék megkeresésére letartóztattak egy *Bandrowszky* Szaniszló nevű műépítész. *Bandrowszky nyolczvanezer* korona előleggel egy énekesnővel megszökött. Kihallgatása alkalmával tagadtott.

— **Halálozás.** *Barton Józsefné* sz. *Kerekes Klára* életének 49 évében Aradon elhunyt.

— **Merénylő szerzetes.** A krakkói irgalmas rend kórházában tegnap puszkapor robbanás történt, mely megrázta az egész épületet, kiszakította az ablakokat, nagyobb bajt azonban szerencsére nem okozott. A vizsgálat kiderítette, hogy a kórház ellen merényletet követtek el. A tettes *Borisko* Dömjén irgalmas-rendi szerzetes. *Borisko* a világi papi szeminárium-ban végezte tanulmányait s aztán lépett be az irgalmas-rendbe. A szigorú életmód és kórházban való elfoglaltság azonban sehogy sem tetszett neki. — Folyton békétlenkedett s tegnap komoly összeütközése volt a rendfőnökkel. Erre elhatározta, hogy az egész kórházat a levegőbe röpteti. Negyedfont puszkapost vásárolt s azt egy sörös üvegebe öntötte, amelyet jól bedugaszolt, azután pedig beledobta az égő kályhába. Nehány pillanat múlva bekövetkezett a robbanás. A betegek iszonyuan megremültek, de komolyabb baja egyiküknek sem történt. *Borisko* a kórházban járta be a robbanást, amely után levetette szerzetesi köntösét, polgári ruhába öltözött és jelentkezett a rendőrségnél, ahol tüsszént letartóztatták. Megmotozása alkalmával *szocialista iratokat* találtak nála.

— **A megszökött vivőmester.** *Robelly Jenő* fővárosi vivőmester ellen a rendőrségen eddigelő a következők tettek följelentést: *Poandl György* 600 korona erejéig, *Szűcs József* 600 kor., *Hutter Samu* 400 kor., és *Erchelits Imre* 600 kor. óvadék elsikkasztása miatt. Az első három mint vivőterem szolga, az utóbbi pedig mint vivőterem felügyelő volt *Robellynél* alkalmazva. A rendőrség a nyomozást folytatja.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— **A t. hölgyközönségnek** b. tudomására adjuk, hogy *csak divatos kelmék*, nem silány, kislejtezett árak, hanem a legjobb minőségű szövetek *mintagyűjteményét*, mely tartalmazza a legutolsó divat franczia és angol újdonságait, pl. *Homespun Taylor-Mode*, *Matlasse* stb. ingyen és bérmentve küldi meg *Weiner Mátyás* női ruha kelme áruháza, Budapest, VI., *Andrássy-ut* 3.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 7.

A mai nap csakugyan a vajda napja volt. Nagy érdeklődés mellett állott fel szólásra mindjárt az ülés elején. A kedvéért már ekkor ismét zsufolásig megtelt a karzat hölgyközönséggel, a mely ép oly jól mulatott a humoros előadáson, mint lenn a völgyben a ránczos képű honatyák.

Mert mondott ugyan *Eötvös Károly* sok komoly dolgot, voltak magasszárnyalásu kijelentései is, mégis inkább a nevető idegekre hatott. Sok megjegyzését és kitérését olyan kaczagás követte, mintha egyéb célja sem lett volna, csak az, hogy minél vigabb legyen az egész Ház. Derült is mindenki lent és fent.

A szélbal ellenben elemében volt, *Eötvös* valósággal felvillanyozta őket. Tapsolt, éljenzett, a hol csak lehetett és végül a két és fél óras beszéd után zajosan meggratulálta.

A szünet után *Thaly Kálmán* beszélt.

Részletes tudósításuk itt következik:

Elnök: *Perczel Dezső*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szél Kálmán* miniszterelnök, *Cseh Ervin* miniszter. Az ülés megnyitása után hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A trónörökös házassága.

Eötvös Károly: A javaslatot nem fogadja el, de nem fogadja el a Holló határozati javaslatát sem. Helyesli ellenben a *Zichy* gróf javaslatát, mert az igazságügyi bizottság is helyesnek tartotta. Ha a Ház azt nem fogadja el, úgy tűnnék fel, mintha nem helyeselné a bizottság álláspontját. A miniszterelnök bele akarja magyarázni a hausgesetzet a törvényeinkbe. Nohát ez valóságos merénylet. Ez ellen tiltakozik egész erejével. Elhiszi, hogy kényes kérdés a trónörökös házasságának a kérdése, de kényes ám a magyar alkotmányosság kérdése is. (Helyeslés a szélbalon.) Alkotmányellenesnek tartja azt is, hogy *Szél* a trónörökös nyilatkozatát se eredetben, se másolatban ide be nem terjesztette. *Szél* hivatkozott *V. Ferdinánd* király lemondására. Ez a lemondás gyilkos merénylet volt alkotmányunk ellen. (Zajos helyeslés a szélbalon.) Még csak említést sem tett a magyar nemzet jogairól. (Igaz.) Mi magyarok a morganatikus házasságot, mint illet nem ismerjük, épolyan törvényes házasság az, mint minden más házasság. Aztán az a kérdés, hogy a leendő magyar királynő beleegyezett-e a trónörökös nyilatkozatába?

Magyarázza ezután az 1723-iki törvény szövegét. Maguk a királyok helyesen értelmezték a törvényt. Tartsuk meg legalább egy a törvényeket, mint a király. Pedig ez nem is kerül valami nagy megerősítésbe. (Nagy derűtség.) A kormányelnök a német szokásjogra hivatkozik, Mi ez, ha nem más, mint becsempészés? (Helyeslés a szélbalon.) Jobb szót nem tud rá. Be akarják csempészni törvényeinkbe a házi törvényt és olyan ősi szokást, a melyet mi nem ismerünk. (Éljenzés taps a szélbalon.)

A successzor és archidux.

Mi tehát a successzor? Archiduxnak kell-e lennie? Nem kell archiduxnak lennie. *Mária Terézia* magyar királynő férje *lotharingiai herceg* volt. Közelebb állott e királynő az 1723-iki törvény megalkotásához, mint mi. Mégsem úgy magyarázta a successzort, hogy az archidux legyen. A miniszterelnök és a többség magyarázata szerint elégséges a trónörökösöd és jogosultságára és successzor lehet az is, a ki a *lotharingiai herceg* mátkája. (Viharos derűtség.)

Nem az archidux a feltétel, hanem az, hogy van-e örökösödési joga. (Zajos helyeslés a szélbalon.)

Magyarázza azután, hogy mi célja volt az 1723-iki törvénynek. Fenntartani a Habsburg-ház trónutódlási jogait leányágon is. Volt itt egyáltalán szó archiduxról? Nem volt. Tanuim erre — ugymond — *Mária Terézia*, *Lipót*, *Ferdinánd* és *Ferencz Ferdinánd*. (Viharos derűtség.)

Horánszky tévesen értelmezi a törvényt

és rossz tanura hivatkozik. Volt egy kiscsegyesi Gégus Dániel nevű emberünk, a ki a papok végrendelkezési jogát tanuskodási jognak fordította. (Derűtségek.) Ilyen a Horánszky tanuja is. (Élénk derűtségek.) Géguss époly kevéssé tudott latinul és magyarul, mint Horánszky. (Viharos derűtségek.)

Azt mondta Szilágyi, hogy az 1723-iki törvény megalkotása aggodalmas volt. Erről szóló nem tud, mert Szluha Ferencz tartott egy dikciót, nagy vita zozás lett és meg volt a törvény. (Derűtségek.)

Hanem igenis szomorú helyzetben volt az ország. A kurucz nemesség leverve, az ország elszegényedve, felekezeti viszályok között tengődött a nemzet. Így lehetett az 1723. I. II. t. cz.-et meghozni. De még ezek sem gondoltak archiduxra. Nem beszél erről a világos eszű Salamon Ferencz historikus, Deák a mély elméjű közjogász és Kossuth Lajos sem. Tehát a morgánatikus házassággal és ősi szokással, az archiduxra való hivatkozással idegen institúciókat akarnak becsempészni. (Nagy tetszés a szélbaion.) Es ezt nem engedik meg, ez ellen tiltakoznak. (Zajos helyeslés a szélbaion.) Ezért szállnak ők oly hevesen sikra a javaslat ellen. Erzelmi motivumokat nem akar a kérdésbe belekeverni, de kérde, hogy ha királynő nem lesz Ferencz Ferdinánd neje, mi lesz tehát? Ezt mondja meg a kormányelnök? Ha majd a nemzet a koronázás után lovagias érzelmeitől felbuzdulva hódolatát akarja bemutatni király hitvesének, előre kihirdetik, hogy a koszoruk mellőzése kéretik? (Viharos derűtségek.) Ilyen problémákat tehát ne hozzanak ide, mert a törvényhozás nem arra való, hogy itt bolondságokat csináljanak. (Zajos tetszés a szélbaion.)

Az udvar fénye messze világít. Elhat minden kunyhóba és ha jó példával jár elől a dinasztia, az besugározza a nemzet kedélyét, de ha árnyéket bocsát, az árnyék elhervasztja a pázsitot és erjedést okoz. (Zajos tetszés.) Ezért nem fogadja el a javaslatot. (Éljenzés, taps a szélbaion. Számosan üdvözlik.)

Szünet után

Horánszky Nándor személyes kérdésben polemizál Eötvössel és egyes állításait cáfolgatja.

Thaly Kálmán történelmi fejtegetések alapján bizonyítja Eötvös állításait és szintén veszedelmesnek tartja a javaslatot alkotmányos szempontból.

Történelmi fejtegetése után kéri a kormányelnököt, hogy hozassa haza Rákóczy hamvait. És töröltesse ki törvénykönyvünkől azt a szegyenletes részt, mely Rákóczyt hazaárulónak mondja.

A vitát holnap folytatják.

NAPIREND.

November 8. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Gottfried. — Protestáns naptár: Gottfried. — Görög-keleti naptár (október 26.): Demeter. — A nap két 6 óra 39 perc, nyugszik 4 óra 15 perc. — A hold két 5 óra 32 perc, nyugszik 8 óra 15 perc.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 767 0 milliméter, délután 2 órakor 766 2 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 10 9, délután 2 órakor C° + 14 3. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DK. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, nyugaton csapadék.

Szabadságharozal emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsönyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett ülésterem.

November 10. Az aradhegyvidéki turista-egyesület társas estélye 9 órakor (Vass étterem.) — A Kölcsény-egyesület hangversenyyel egybekötött fölolvásó-estélye délután 4 1/2 órakor (Városház.) — Gözgépezők és kazánfűtők vizsgálja.

November 8. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

November 12. Körorvosválasztás M. Radnán. — Az aradi székelyasztaltársaság háziestélye (Vadember.)

November 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

November 17. A Kölcsény-egyesület hangversenyyel egybekötött fölolvásó-estélye délután 4 1/2 órakor (Városház.)

November 18. Müttermüller József gondonka-hangverseny délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

December 1. A Kölcsény-egyesület hangversenyyel egybekötött fölolvásó-estélye délután 4 1/2 órakor (Városház.)

December 8. A Kölcsény-egyesület hangversenyyel egybekötött fölolvásó-estélye délután 4 1/2 órakor (Városház.)

A színház műsora:

Csütörtök: Egér. vígjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: Báránykák, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Báránykák, operette. (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: Aranyasszony, vígjáték. Este: Kis szökevény, operette. (Páratlan bérlet.)

Az őszi idényre

ajánlom több mint 30,000 kötetből álló

kölcsönkönyvtáramat,

melyben a magyar, német, angol és francia irodalom minden számottevő újdonsága megjelenés után azonnal több példányban kapható. A könyvtárt olyképpen egészítettem ki, hogy abban a francia, angol és német nyelven megjelent bármely jeles mű képviselve van. Az új, sok ezer újdonsággal és pótlásokkal bővített egy betürendbe szedett, teljes magyar jegyzék most jelent meg s azzal bárkinek szívesen szolgálok díjmentesen s azt kívánatra vidékre is bérmentve küldöm. Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek s tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket.

Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. — A könyvek újak és tiszták.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

kölcsönkönyvtára

ARADON, Atzél Péter-utca l. sz. (az udvarban.)

Ugyane czég

Andrássy-tér 20. szám alatti

könyvkereskedése

méltányos árban vásárolt használt könyveket és egész könyvtárakat, valamint átjatszott zongora-, hegedű- és cimbalom kottákat és iskolákat is.

KOZGAZDASAG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 7.

Déltőzsde. Buzakinálat győnge, vételkedv mérsekelt. Bányadt irdnyzat mellett néhány ezer métermázsza került forgalomba. közben 2 1/2 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaművekben kevés forgalom. Malmok tartózkodók. Időjárás boros.

Zárul 12 órakor:

Buza 1901. áprilisra	7.69—7.70
Buza októberre	7.69—7.70
Rozs 1901. áprilisra	7.23—7.24
Zab 1901. áprilisra	5.54—5.56
Tengeri 1901. májusra	5.04—5.05
Repce októberre	13.20—

Zárul 5 órakor:

Buza 1901. áprilisra	7.68—7.69
Buza októberre	7.82—7.83
Rozs 1901. áprilisra	7.25—7.26
Zab 1901. áprilisra	5.54—5.56
Tengeri 1901. májusra	5.04—5.05
Repce októberre	13.25—13.50

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	662.20
Magyar hitelrészvény	663.30
Leszámitolóbank részvény	429.—
Rima-Murányi vasmű részvény	482.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	663.50
Közuti vasut	598.—
Városi villamos vasut részvény	277.—

S z e s z ü z l e t.

— November 7. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslák 12 korona 50 fillér mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 7. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 96—98 fillérig. Fialal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96—98 fillérig. Fialal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 96—98 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 94—96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 93—94 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 92—94 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám. November 4-én volt készlet 36040 darab, november 5-én felhajtott 249 darab, november 5-én elszállított 632 darab, novemberr 6-án maradt készletben 35657 darab. Uzet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. november 7.

Magyar aranyárjádék 40/0	95.75
Magyar koronárjádék 40/0	90.40
Magyar arany 4 1/2 0/0	99.50
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	98.—
Magyar keleti vasut	96.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	91.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.30
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	164.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírjádék	97.25
Osztrák járadék ezüst	97.—
Osztrák járadék arany	95.50
Koronárjádék	98.25
1860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1695.—
Magyar hitelbank részvény	665.—
Osztrák hitelintézet részvény	663.50
Osztrák-magyar államvasut	664.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.21
Német birodalmi marka	117.60
London	240.60
Paris	95.85

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár

részvénytársaság forgalmi kimutatása 1900. okt. 16-tól 31-ig. Személyszállítás 1900. okt. 16-tól 31-ig 19574 személy, bevétel 3844 korona 20 fillér, 1899. október 16-tól 31-ig 19690 személy, bevétel 3876 korona 10 fillér, 1900. jan. 1-től okt. 31-ig 432972 személy, bevétel 83217 korona 90 fillér, 1899. jan. 1-től okt. 31-ig 445143 személy, bevétel 85558 korona 40 fillér. Teherszállítás 1900. okt. 16-tól 31-ig 1775580 klg., bevétel 1895 korona 17 fillér, 1899. okt. 16-tól 31-ig 1735480 klg., bevétel 1983 korona 02 fillér, 1900. január 1-től okt. 31-ig 24417690 kilogramm, bevétel 26183 korona 06 fillér, 1899. január 1-től okt. 31-ig 29482620 klg., bevétel 30090 kor. 04 fillér.

IDEGENEK ARADON.

— November 7. —

Fehér Kereszt szálloda. Kovács Aladár magánzó Berzova. — Weisz Lipót utazó Temesvár — Temesváry Béla utazó Bécs. — Jakobovich I. utazó Bécs. — Kosztko I. csendőrhadnagy Szeged. — Hay Adolf utazó Bécs. — Berger Emil utazó Bécs. — Hecht Hugó utazó Bécs. — Guttman Gábor utazó Budapest.

Nádor szálloda. Huppert Bernát kereskedő Monor. — Szilágyi Zsigmond főmérnök T.-Becse. — Katsinka Aurél jegyző Fibus. — Dr. Tószögi Aladár tb. m. főorvos T.-Becse. — Rssu Gregor tanító Szemlak. — Popp Frigyes kereskedő Lippa. — Schmidt János borkereskedő Pankota. — Csicsay Alajos aligazgató Győr. — Solymos Gusztáv birtokos T.-Becse. — Harig Sándor miniszteri osztálytanácsos Budapest. — Képes László utazó Mező-Vár, Feiler Antalné kereskedő Lalasincz. — Erdélyi József földbirtokos Kassa.

REGENY-CSARNOK.

A kétlelkű ember.

— Regény. —

Irtá: **Groller Balduin.**

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Issé.

[21]

(Folytatás.)

Lőrincz ezután mélyen hallgatott, de ez azonban nem volt Scarpi inyére. Azért ismét elkezdte a beszédet:

— Hát az ékszerész boltjában nem akar kísérletet tenni, Lőrincz?

— Az ékköveket nehezen és nagy veszéllyel lehet továbbadni. Százszor megmondtam már Schmidtnak, hogy ilyen eszmékkal ne jöjjön hozzám! Az ember csak hiába izgatja magát vele. Ily körülmények között mindennap kellene betörést rendezni. En megmaradok tervemnél: csak még egyszer látok a munkához, de ekkor készpénzt rablok, még pedig sokat. A nyers arany, mit sem ér. Aztán meg ön nem is akar segítségünkre lenni, hogy abból hamis pénzt gyártunk!

— Nem volna értelme, Lőrincz. Azon nem kereshetünk semmit.

— Akkor hát készítsunk hamis bankókat! Azt kényelmesen készíthetjük el idehaza és nem oly veszélyes és megerőltető, mint a betörés.

— A készítés nem is veszélyes Lőrincz, csak a tuladás! A betörésnél a veszélyt csak egyszer kell legyűrni, de a hamis pénzzel naponta ki vagyunk téve a legnagyobb veszélynek. Aztán meg, ha már egy tuczat vén kofát be is csaptunk vele, mit érünk azzal. Nagyobb üzletbe nagy csomó pénzzel amugy sem részkedhetünk be.

— Az igaz — szolt Lőrincz lesujtva.

— Különbö van egy eszmém! — szolt hirtelen Scarpi — itt is minden csak attól függ, hogyan fogjuk meg a dolog végét.

— Ha én ugy tudnék rajzolni, Scarpi ur, mint ön, ugy megkíséreltem volna már.

Scarpi belenyúlt kabátzsebébe és egy ötforintost vett elő.

— Ha rátekin az ember egy ilyen papírdarabra, akkor látja csak, hogy az egész dolog nem is oly nehéz.

— Azt mondom én is. Kisérelj meg tehát, ha van bátorságod!

— Ez sem czélszerű dolog — szolt rövid gondolkodás után Scarpi — ugyanily fáradsággal ezreket is tudnánk készíteni.

— Tekintsd meg ezt — felelt Lőrincz, mi alatt zsebéből egy ezrest vett ki és Scarpi elé tette.

— Ezt még könnyebben lehet utánozni — szolt Scarpi a papírpénzt vizsgálva.

— Az ezrest azonban figyelmesen szokták megvizsgálni, ha beváltják.

— Az igaz.

— De hogy állunk a százassal? — kérde Lőrincz egy százast téve Scarpi elé.

— Gyerekség. Mindjárt megmutatom. Látod ezt a meztelen angyalkát, — mindjárt lekapom!

Scarpi cigarettára gyujtott és a preperált rézlemezen egy tüvel vézni kezdett.

— A munka elég jól megy — szolt Scarpi — ha csak az a művész, aki ezt az alakot véste nem lett volna oly unalmas ember. Engem biznának csak meg egy ily munkával; majd megmutatnám én nekik!

— Alig félóra elteltével, már kész volt az alak. Ekkor higitott kénsavat öntött a lemezre és pár perc alatt már a próbalevonatot készítették.

Lőrincz tátott szájjal nézte a munkát. Hogy ehhez értsen es hamis pénzt mindezideig ne gyártson valaki ez oly valami volt előtte, mely sehogysem ment a fejébe.

— Az isten szerelméért! Hát miért nem csinálod, mikor oly jól értesz hozzá? — kérlete Lőrincz, mialatt az oly kitünően sikerült nesterművet bámulta.

— Mert ez nem az én üzletem, hivatásom, edves barátom — felelte nevetve Scarpi. Mindnyian csak nem mehetünk a börtönbe. Honnan venné akkor elő az állam ezt a sok fogazat?

Lőrincz a fejét rázta; ez a meggo doltság hogysem ment a fejébe.

— Ki mondja azt, hogy el kell fogatnunk magunkat?! Hiszen ha sikerül egy egész életre el vagyunk látva.

— Es ha nem sikerül — akkor is!

— Az mind igaz, de azért próba szerencse. Mit érsz így életteddel? Semmit. Egyáltalán élet az, amikor nap-nap után arról kell gondoskodnunk, hogy éhen ne halljunk?!

— Az éhenhalást nem bánom — felelte Scarpi elgondolkozva — de különben sokban igazad van. Egész más művész lehetnék, ha a pénzt nem kellene a fogamhoz verni, mielőtt kiadom. Műtermem Bécs egyik látványossága lehetne, és akkor a grófok és hercegek lélekzakadva rohannának hozzám és megtiszteltetésnek vennék, ha nálam rendeléseket tehetnének. Egy szegény ördögöt a mai világban ki becsül meg? Istenem, miként tudnék én akkor föllépni!

— Nos, mit habozol. Aki nem mer, nem is nyerhet. — Egy nap alatt millióink lehetnének.

— Megörültél, Lőrincz? Egy millió! Ezzel a rézsajtóval? Örvendhetünk, ha kétszáz darabot készitünk egy nap alatt!

— Várj, hadd gondolkozzam: az huszezer forint lenne egy nap alatt — az is valami! Ha pár hétig dolgozunk — együtt lehet a kincs.

— Es hogyan akarod aztán kiadni ezt a sok pénzt?

— Azt majd meggondoljuk. Nem könnyű dolog, az igaz, de nem is oly nehéz, mint ahogy te azt gondold. En magamra vállalom. Bennem bizhatsz, becsületes vagyok. Es ha mégis elfognak — nyugodt lehetsz; téged el nem árullak.

— A tuladás nehéz dolog, Lőrincz.

— Majd nyélbe ütjük. Utazni fogunk és azalatt naponta százszor is beválthatunk amennyit csak akaruk.

— Nem jutnál messzire, Lőrincz, hamar nyakon csipnének.

— Nem volna rossz! Engem nem fognak el egyhamar; de hiszen te magad mondtad, hogy van egy eszméd a kivitel illetőleg

— Eszmém volna. Majd talán beszélünk is arról; de hiszen az egész dolog bolondság. Usse ki a fejéből e históriát, kedves Lőrincz.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsin. ról reg. rel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsin. délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnái. este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	—	Gyorsvonat délelőtt	5.23
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesz. ról sz. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesz. sz. r. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Városi színház.

Bérlet 40. sz.

Páros

Csütörtökön, 1900. évi november hó 8-án

Az egér.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Pailleron E. Fordította: Fáy J. Béla.

S Z E M É L Y E K :

Simiers Max. László Gy. | Mártha . . . Harmath J.
Moisanndné . . . Bácsné. | Rimbaut Pepa Turchányi O.
Woiska grófné Kalocsa R. | Hermin . . . Angyal Ilka.

Kezdete 7 órákor.

Világhírű

orosz karaván tea-fajok.

POPOFF K. & C. testvérek,
MOSZKVA.

Több európai udvar szállítója.

Törvényileg védve.

Védjegy.

Legfinomabb fajok,
eredeti csomagokban

ARAD és KÖRNYÉKÉN
csakis

VOJTEK és WEISZ

gyógyárú nagykereskedőknél kapható

ARADON.

Egy waggon szép
erdélyi

burgonya

azonnal eladó

a vasuti leadási raktárnál.

Értekezhetni ugyanott.

Telefon 139. sz.

Telefon 139. sz.

A fűtési idény beálltával

ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű

szagtalan

fűtő-kőszén

50 kilós zsákokba csomagolva

bermentve házhoz szállítva

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Allandó raktáron tartunk elsőrendű

kovács-kőszén

és darabos

bükk-faszén

50 kilós és 25 kilós zsákokban.

Megrendelések pontos hazaszállítása végett
fél nap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

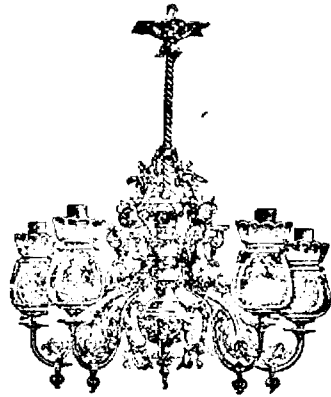
Telefon 222.

Nagy csillár raktár.

Telefon 222.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy **ARADON, Templom-utca (Minorita-palota)**, dusan felszerelt raktárt tartok

üzleti-, irodai-, ebédlői-, háló- és fogadóterem gáz- és villany-, kombinált (azaz) légszesz- és villany-csillárokból

lámpákból, melyek valóban ritka szép és kitűnő kivitelben, felette olcsó gyári árban szerezhethők nálam be. Mint a „**Magyar gázizzófény részv. társ.**“ (Auer világitás) aradmegyei képviselője az eladott világítási cikkekért **megújításra készen helyezem el** és a felszerelési munkálatokért külön díjat nem számítok fel. Legújabb szerkezetű **légszesz-főzőkészülékeket, légszesz vasalókat, szeszizzó fényégőket** tartok, melyek megkímélik a háziasszonyt a **kellemetlen szén-szagtól és olcsón, gyors és egyenletes munkát** tesznek lehetővé.

E I S E R S Á N D O R

a magyar gázizzófény részvtrsg és különböző csillárgyár képv.
ARAD, Templom-utca (Minorita-palota.) 2591

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy tekintettel a Chinában uralkodó zavaros állapotokra, tekintve továbbá, hogy az ott folyó harcokba a cs. és kir. hadi tengerészeti csapatok is be vannak vonva, fegyvereknek és hadi szereknek Magyarország területéről, vagy azon át, Chinába való kivitelét a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 96970/1900. sz. a kelt intézvényével eltiltotta.

Ezen tilalom áthágása kihágást képez és ez ellene vető 1879. XL. t. cz. 34. szakasza alapján a lőfegyverek és hadi szerek elkobása mellett egy hónapig terjedő elzárással s 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Arad városi tanács.

4734/1900. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A borosjenői kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Csermő vidéki önszegélyző egyesület végrehajthatónak, Plastyin Juon és Mitrán Vaszalie barakonyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1020 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék, a borosjenői kir. járásbíróház területén fekvő és a Barakony községi 248. számú telekjzőkönyvben A + (527—528.) hrzi sz. ingatlan a végrehajtási törvény 156. §-ának d) pontja alapján egészben 430 koronában megállapított kikiáltási árban az 1900. évi november hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Barakony községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni, u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat, vagyis 43 koronát készpénzben vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt át-szolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételárt 8 egyenlő részletekben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsolatában az 1881. évi december 6-án 39425. igazságügyminiszteri sz. alatt keltrendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tkvi hatóságánál és Barakony, Somoskesz és Apáti község előjáróságánál megtekintethetők.

Borosjenőn a kir. jbiróság mint tkvi hatósága, 1900. évi július hó 24-én.

Bittó,
kir. járásbíró.

Külön játék és diszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Színházi Versenybazár

a vértanu szoborral szemben.

Bőr pénzerszények	7 krtól,	Szines férfi ingek redős mellel	93 krtól,
Iskola táskák	15 krtól,	Férfi harisnyák párja	8 krtól,
Könyvtartó szijjak	15 krtól,	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól,
Zsebkécek	10 krtól,	Férfi trico alsó ingek	55 krtól,
Ruha és hajkefék	15 krtól,	" " nadrág	50 krtól,
Csont evőeszköz párja	15 krtól,	" vászon nadrág	49 krtól,
Tiszta aczell evőeszköz p.	30 krtól,	Női ingek és fűzők	49 krtól,
Bőr dohánytárcza	19 krtól,	Női harisnyák	12 krtól,
Gummi nadrágtartók	15 krtól,	Női keztyűk	15 krtól,
Konty- és oldal-fésűk	5 krtól,	Női fehér gallérok	12 krtól,
Hajcsattok és hajtűk	3 krtól,	Női fehér kezelők	15 krtól,
Bontó és sűrű-fésűk	15 krtól,	Moare selyem-öv minden színben	35 krtól,
Kepes albumok 100 lap.	40 krtól,	Női bőr-övek	30 krtól,
Piaczi vásár táskák		Női trico alsó-ingek	40 krtól,
patent amerikai bőrb.	15 krtól,	Női mosó (voál) kötők	21 krtól,
Legújabb óra szerkezetű felhuzó játékok	40 krtól,	Fél szines szélű zseb-kendő tztja	55 krtól,
4 soros gallér drbja	11 kr,	Gyermek téli trico	30 krtól,
4 soros kezelő párja	19 kr,	Gyermek harisnyák	7 krtól,
Férfi ingek sima mellel	85 krtól,		
" redős mellel	87 krtól,		

Külön játék és diszműaru osztály 7 és 15 kros árakkal. óriási választékban. Es sok ezer elő nem sorolt tárgy: alkalmi ajándékok, tolett cikkek, dessert servicek, mocca garnitúrák, liquer servicek, gyertyatartók, kézi kosarak, sétatotok, fényképállványok, fogkefék, mosdószappanok, fali dísztányérok, butor és szőnyegporlók, kézi, fali és japán legyezők, inggombok, stb óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és diszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

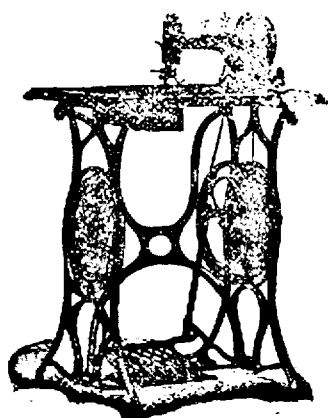
Vibrating, Singer,

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító-műhelye.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 7. sz.

Singer
varrógépek
32 frt.

5 évi
jótállás
mellett.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely, kerékpárok alanyozása és zománcozása. Villany csengő, telefon, tűz és vészjelzők berendezése ipari és családi használatra dús választékban raktáron.

Telefon sz. 96. = Telefon sz. 96.

Gritzner, Minerva.

Karlkapas, Vehler és Wilson D. 12-ös,

WEINBERGER FERENCZ

arany-, ezüst- és ékszerüzlete Aradon, Központi szálloda. 2987

Ajánlja dús raktárát mindennemű arany-, ezüst ékszerárak és a legpontosabban járó kitűnő schweizeri sebórákban.

Régi és tört aranyak készpénzért megvétetnek vagy pedig más kiválasztott tárggyal becsereáltetnek.

Saját elsőrendű ékszerkészítő és javító műhely.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által fel-talált **Ibolya-crème** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fo-gadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egyttal biz-tositom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. Decz. 5. Kitűnő tisztelettel Marsitzky Adol.

Szeplő, májfolt, bíbros bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fe-hér, rózsza és krém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilliom és rózsza színében tündöklő varázsos színt kölcsönöz. 1 üveg 50 kr.

Óvakodjunk értéktelen hamlitásoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvé-nyes védjeggyemmel van ellátva. Kapható a készítő és felfalónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában
ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

Czoched község előjáróságától.

1449—1900. szám. 3128

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Czo-hesű község határában folyó évi október hó 23-án felfogott 2 (két) darab kancaza, egyik 4 éves, szürke szőrű, hátán elől két oldalt fehér foltos; a másik 5 (öt) éves, fekete szőrű, hátán hátul egy oldalt egy fehér folt

és homlokán egy kis csillaggal s 140 koronára becsülve, mint gazdátlan jószág f. évi novem-ber hó 24-én délelőtt 9 órakor Kishalmagy község-házánál tar-tandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz mellett, esetleg becsáron alul is el fog adatni.

Kishalmagy, 1900. novem-ber hó 3-án.

Rob György,
közjz.

Zsoldea Péter,
bíró.

Karslbadi női glace kesztyűk
párja 90 kr.

Fegyházban kötött
gyermek, női és férfi
harisnyák egyedüli
raktára.

Mosó bársonyok a legujabb szí-
nekben érkeztek.

Flanel ingblousok
és övek nagy vá-
lasztékban.

ALAPITTATOTT 1840.

Legujabb
diszkrétionleges-
ségek.

Ujdonságok!!

Selyem, szövet, barchetokban, dús választék csipke és szövet függönyökben. Futó és salon szőnyegek, paplan és matraccok a legjobb minőség. Kész női és férfi fehér-neműek. Valódi szépeességi asztalneműek.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

ARAD, SZABADSÁG-TÉR és FORRAY-UTCZA SAROK.

Selyem és flanel
jouponok a legjobb
minőségben.

ALAPITTATOTT 1840.

Legujabb
női és férfi
nyakkendők.

A legjobb „SMYRNA” szőnyegek legfinomabb gyapju anyagból „Koni ipar” Torontáli szőnyeggyár. Arad és vidékén csak nálunk szerezheto be gyári áron.

Huzás már 1900. november 15. és 16.

I. Osztály.

Vegyünk

VII. Sorsjáték.

Osztálysorsjegyeket,

egy nyolczad K. 1.50 — egy negyed K. 3. — egy fél K. 6. — egy egész K. 12. — ;

Telefon 100. sz.

Az ARADI IPAR- ÉS NÉPBANK
pénzváltó-üzletében 2938

ARAD, „Fehér Kereszt“ szálloda épület.

Elsőrangú férfi divat salon.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Andrassy-tér, Neuman-palota.

Tudomására hozom a m. tisztelt vevőimnek, hogy **megérkeztek és óriási választékban található**

őszi és téli ujdonságok u. m.:

Valódi angol szövetek, hazai, Gácsi és Brassói divatszövetek.

Elegáns szabás!

Egy birtok eladó.

Az aradi határban
egy 182 magyar holdból álló

birtok

őszi vetéssel,
teljes felszereléssel

örök áron eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál Aradon,
Magyar-utca 2-3. sz. alatt. 3111

1737—1900. pm.

Felhívás.

Azon kellő értelmiséggel bíró egyéneket, a kik a fogatosítandó népszámlálásnál számláló biztосokul, az egyes számláló kerületekre megállapítandó 3—6 koronáig terjedő napidij mellett alkalmaztatni kívánnak, felhívom, hogy ez iránt hivatalomban a f. évi november hó 4-ig írásban jelentkezzenek.

Arad, 1900. évi okt. hó 28-án.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitűnő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszer.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higítva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

GELLERI.
ékszerész

dús raktár ezüst dísz tárgyakban
SZOLICA ÉREK I.
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 14. SZ. Hermann-palota.
Telefon szám 135.

ARANY- ÉS EZÜST
székhelyekben
GELLERI.
2481

Table for Budapest k. p. u. - Arad - Tövis. Includes columns for 'Oda' and 'Vissza' with train numbers (e.g., 102, 101, 108, 111) and departure/arrival times.

Table for Arad - Temesvár - Józsefváros. Includes columns for 'Oda' and 'Vissza' with train numbers (e.g., 130, 131, 132) and departure/arrival times.

Megjegyzések. Az állomásnak neve mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók alulról felfelé olvassandók. — Az éjjeli idő esti 6:00 órától reggeli 5:55 perczig, a perczeket jelző számjegyeknek aláhuzásával van kitüntetve. — A gyorsvonatok az órászámoknak vastagabb nyomtatása által vannak megjelölve.

Table for Arad - Szeged and Arad - Brád. Includes columns for 'Oda' and 'Vissza' with train numbers (e.g., 102, 104, 112, 101, 108, 111) and departure/arrival times.

Table for Uj-Szt.-Anna - Kétegyh. and Borosjenő - Csermő. Includes columns for 'Oda' and 'Vissza' with train numbers (e.g., 812, 814, 811, 813) and departure/arrival times.

NEUMANN.

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
ARAD,**

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Ékszerárgyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételek által a legjutányosabb árban kaphatók: 2383

Ugyanitt arany, ezüstművek és

== ZÁLOGJEGYK ==

legmagasabb árban megvétetnek

DEUTSCH ISIDOR

órák, ékszerész Templom-u., Minorita-palota.

Kész butor eladás.

Aki olcsón, szép és jó butort akar venni, használja fel a kedvező alkalmat s fáradjon el az

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

alatti asztalos-üzletembe, ahol teljes háló-, ebédlő- és iroda szobaberendezéseket és egyes butordarabokat nagy választékban készletben tartok és olyanokra megrendelést készséggel elfogadok.

Tisztelettel 2378

Varga József.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

2769

Közvetlen behozatala

Valódi Anannas Jamaicai Rum
" Anannas Rum
" Jamaica Rum
" Demarara Rum
" Braziliai Rum
Kitünő finom Imperial, Melang,
Császári keverék, Caraván, Pec-
covirág, Mandarin és Suchong
Teák,
ugy a legfinomabb
Cabos és Schmidt-féle Tea-sütemények
a legolcsóbb árban.

Rothstein Mór

tűszerkereskedésében

ARAD, Szabadság-tér 8. sz.

A fekete macskához. — Telefon 350. szám.

STERNA.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

2886

Aradon, Andrásstér.